

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**HARMONIZACE DAŇOVÝCH SYSTÉMŮ ZEMÍ
EVROPSKÉ UNIE A JEJICH PROMÍTNUTÍ DO
DAŇOVÉHO SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY**

Autor práce: Stanislava Štefková

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Křída

Katedra: Katedra společenských věd

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Stanislavu Křídovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŠTEFKOVÁ, S. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie a jejich promítnutí do daňového systému České republiky : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. 81 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Stanislav Křída

Klíčová slova: akcízy, daň z přidané hodnoty, Evropská unie, harmonizace, konkurence, koordinace, nepřímé daně, přímé daně, směrnice, snížená sazba, základní sazba.

Bakalářská práce řeší problematiku harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie a její promítnutí do daňového systému České republiky.

V první části jsou objasněny základní pojmy daňové problematiky. Dále práce analyzuje harmonizaci v členských státech Evropské unie, uvádí důležitá rozhodnutí Rady, zejména směrnice týkající se daně z přidané hodnoty. Další část analyzuje daňové systémy deseti států Evropské unie včetně České republiky.

Finální část analyzuje výsledky výzkumu týkajícího se DPH a spotřebních daní, podle českých, rakouských a německých respondentů v pohraničí Jižních Čech.

ABSTRACT

ŠTEFKOVÁ, S. *Harmonization of tax country systems European Union and their projection to tax systém of Czech republic : Bachelor thesis.* České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. 81 p. Supervisor : Mgr. Stanislav Křída

Key words: excise duties, Value Added Tax, European Union, harmonization, competition, coordination, indirect taxes, direct taxes, directive, reduced rate, basic rate.

This bachelor thesis deals problems of harmonization of tax country systems European Union and their projection to tax system of Czech republic.

First part describes elementary terms of tax problems. Then this work analysis harmonization in member states of European Union, describes main decisions of Council, especially Directives relating to value added tax. Next part analysis tax systems of ten states of European Union, including Czech republic.

The final part analysis results of research relating to VAT and excise duties according to Czech, Austrian and German respondents in South Bohemia at the border.

OBSAH

ÚVOD	9
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 ZÁKLADNÍ POJMY	13
2.1 Daně.....	13
2.1.1 Definice daně.....	13
2.1.2 Funkce daně.....	13
2.1.3 Třídění daní	13
2.1.4 Základní prvky daňového systému	16
2.2 Daňová soustava ČR.....	17
2.3 Daňová konkurence	18
2.4 Daňová koordinace	18
2.5 Daňová harmonizace	19
3 ANALÝZA POŽADAVKŮ EVROPSKÉ UNIE NA HARMONIZACI DAŇOVÉHO SYSTÉMU	22
3.1 Vývoj harmonizace - smlouvy (ESUO, EHS, EURATOM)	22
3.1.1 Daňová ustanovení ve smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství	22
3.2 Maastrichtská smlouva	23
3.3 Lisabonská smlouva	23
3.4 Základní směrnice EU pro harmonizaci daní	24
3.5 Daňová politika EU	25
3.6 Harmonizace v oblasti nepřímých daní.....	26
3.7 Příprava České republiky na vstup do Evropské unie v daňové oblasti.....	27
4 DAŇOVÉ SYSTÉMY VYBRANÝCH ČLENSKÝCH STÁTŮ	30
4.1 Daňový systém Belgie.....	30
4.1.1 Daň z příjmů fyzických osob	30
4.1.2 Daň z příjmů právnických osob	31
4.1.3 Daň z přidané hodnoty	31
4.1.4 Spotřební daně.....	31
4.2 Daňový systém České republiky	32
4.2.1 Daň z příjmu fyzických osob	32

4.2.2	Daň z příjmu právnických osob	32
4.2.3	Daň z přidané hodnoty	32
4.2.4	Spotřební daně.....	33
4.3	Daňový systém Francie	33
4.3.1	Daň z příjmu fyzických osob	33
4.3.2	Daň z příjmu právnických osob	34
4.3.3	Daň z přidané hodnoty	34
4.3.4	Spotřební daně.....	34
4.4	Daňový systém Irska	34
4.4.1	Daň z příjmu fyzických osob	35
4.4.2	Daň z příjmu právnických osob	35
4.4.3	Daň z přidané hodnoty	35
4.4.4	Spotřební daně.....	36
4.5	Daňový systém Itálie	36
4.5.1	Daň z příjmu fyzických osob	36
4.5.2	Daň z příjmu právnických osob	37
4.5.3	Daň z přidané hodnoty	37
4.5.4	Spotřební daně.....	37
4.6	Daňový systém Lucemburska	38
4.6.1	Daň z příjmu fyzických osob	38
4.6.2	Daň z příjmu právnických osob	39
4.6.3	Daň z přidané hodnoty	39
4.6.4	Spotřební daně.....	40
4.7	Daňový systém Německa	40
4.7.1	Daň z příjmů fyzických osob	40
4.7.2	Daň z příjmů právnických osob	41
4.7.3	Daň z přidané hodnoty	41
4.7.4	Spotřební daně.....	41
4.8	Daňový systém Nizozemí.....	41
4.8.1	Daň z příjmu fyzických osob	42
4.8.2	Daň z příjmu právnických osob	42
4.8.3	Daň z přidané hodnoty	43
4.8.4	Spotřební daně.....	43
4.9	Daňový systém Rakouska	43

4.9.1	Daň z příjmu fyzických osob	43
4.9.2	Daň z příjmu právnických osob	44
4.9.3	Daň z přidané hodnoty	45
4.9.4	Spotřební daně.....	45
4.10	Daňový systém Slovenska.....	45
4.10.1	Daň z příjmu fyzických osob	45
4.10.2	Daň z příjmu právnických osob	46
4.10.3	Daň z přidané hodnoty	46
4.10.4	Spotřební daně.....	46
5	NEPŘÍMÉ DANĚ A JEJICH VLIV NA DAŇOVOU KONKURENCI MEZI JEDNOTLIVÝMI ČLENSKÝMI STÁTY EU..	47
5.1	Daň z přidané hodnoty.....	47
5.1.1	Historický vývoj daně z přidané hodnoty v Evropské unii.....	48
5.1.2	Daň z přidané hodnoty v České republice	50
5.1.3	Budoucnost daně z přidané hodnoty	51
5.2	Spotřební daně	52
5.2.1	Charakteristika akcízů v rámci EU	53
5.2.2	Spotřební daně v České republice.....	55
6	VLASTNÍ VÝZKUM - VLIV ZMĚNY SAZBY SPOTŘEBNÍ DANĚ NA JEJÍ VÝBĚR V PŘÍHRANIČNÍCH OBLASTECH JIHOČESKÉHO KRAJE.....	57
6.1	Nepřímé daně u pohonných hmot	57
6.2	Vlastní dotazování - vliv změny sazby DPH a spotřebních daní u podnikatelů v pohraničí	59
6.3	Podíl DPH a spotřebních daní na příjmech státního rozpočtu	64
	ZÁVĚR.....	65
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	69
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	74
	SEZNAM PŘÍLOH.....	75

ÚVOD

Daně jsou tak staré jako lidstvo samo. Formy zdanění se samozřejmě v průběhu staletí měnily, ale i v současné době má odvod daní ve prospěch celku nadnárodní a nadčasový charakter. Daně jsou součástí života každého jednotlivce a představují jeden z významných příjmů státního rozpočtu každé země. Pro svou práci jsem si vybrala daňové téma, protože mne tato problematika zaujala. Vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 jsme se zavázali respektovat právní normy Evropské unie, včetně daňových norem a zapojili jsme se i do procesu harmonizace.

Harmonizace daní je velmi složitý a dlouhodobý proces. Jednotlivé členské státy mají vlastní daňové předpisy, založené na historických tradicích, složení obyvatelstva a ekonomických možnostech té dané země. S postupující globalizací vyvstává otázka omezení určitých kompetencí a požadavek na harmonizaci v daňové oblasti. Vstupem do Evropské unie se členským státům otevřely nové možnosti, aby mohly využívat fungování jednotného evropského trhu, který je charakterizován jako prostor bez vnitřních hranic, ve kterém jsou zajištěny čtyři základní svobody - volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Jednou z politik EU je daňová politika a jejím hlavním cílem je odstranění rozdílů v daňových systémech členských států.

V současné době zůstávají přímé daně ponechány v kompetenci národních vlád a do popředí zájmu se v procesu harmonizace dostávají nepřímé daně, zejména pak DPH. Tato bakalářská práce analyzuje proces harmonizace v oblasti nepřímých daní se zaměřením na daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Popisuje vývoj DPH a spotřebních daní, přehled nejdůležitějších směrnic Rady EU, které se přímo týkají daňové harmonizace. Zároveň poskytuje pohled na daňové systémy deseti vybraných členských států. Analyzuje čtyři druhy daní - přímé (daň z příjmu fyzických osob a daň z příjmu právnických osob) i nepřímé (DPH a spotřební daně).

V poslední části bakalářské práce je proveden vlastní výzkum týkající se nepřímých daní (DPH a určitých druhů spotřebních daní) v příhraničních oblastech Jihočeského kraje.

Poznatky analýzy daňových systémů členských států Evropské unie i vlastního výzkumu jsou uvedeny v samotném závěru.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zjištění poměrů mezi přímými a nepřímými daněmi v daňovém systému členských států a ověření, jak jednotlivé členské státy plní minimální požadavky Evropské unie na výši a sazby daní. Spolu s tím, jak se utvářel jednotný trh, přišla na řadu otázka týkající se sladění daňových soustav členských států Evropské unie a celkově vzájemné spolupráce v daňové oblasti - vymezení daní vhodných pro harmonizaci a naopak i těch, které by měly i nadále zůstat v kompetenci jednotlivých národních vlád.

Daňová politika je jednou z integračních politik Evropské unie. Jedním ze základních cílů v této oblasti je odstranění rozdílů daňových systémů jednotlivých členských států a tím i daňové konkurence mezi jednotlivými státy Evropské unie. Tímto způsobem byly naplňovány cíle Evropské unie stanovené již zakládajícími smlouvami společenství - volný pohyb zboží, lidí, služeb a kapitálu. Sladění daňových systémů není věc jednoduchá, neboť do ní vstupuje mnoho národních i nadnárodních faktorů. Samotné harmonizaci daní předchází určitá koordinace. Ne všechny daně je možné harmonizovat. Každá z členských zemí má svůj vlastní národní daňový systém, vycházející z tradic, způsobu fungování země a zohledňující mnoho dalších hledisek, kterými se odlišuje od ostatních. Na druhé straně je pravdou, že harmonizace by přispěla ke zlepšení fungování jednotného vnitřního trhu. Tato práce se pokusí objasnit, jaké daně a do jaké míry je vhodné a potřebné harmonizovat. Bakalářská práce poskytne pohled na současný stav daní České republiky a vybraných členských států a jejich vztah k požadavkům Evropské unie. Analýzou jednotlivých daňových systémů, jejich komparací a porovnáním s výsledky vlastního dotazníkového šetření získáme pohled na současný stav harmonizace daní České republiky a jejich vliv na obchod v příhraničních oblastech.

Metodikou pro zpracování bakalářské práce je primárně analýza požadavků práva Evropské unie pro harmonizaci daňových systémů členských států, včetně České republiky. Celkově má práce zmapovat situaci, jak dalece Česká republika a vybrané členské státy doposud harmonizovaly svůj daňový systém a jaký prostor zůstal pro daňovou konkurenci v oblasti nepřímých daní. Samotná analýza bude založena na zkoumání požadavků, které směřují k harmonizaci jednotlivých druhů daní. Podpůrně budou pro zpracování této práce využity další standardní metody pro zpracování odborných prací jako je shromažďování informací, jejich stratifikace, studium podkladů, srovnávání, analýza, syntéza poznatků a to v souladu s metodikou pro tvorbu

bakalářských prací VŠERS. Veškeré informace použité v této práci jsou čerpány z odborné literatury, ekonomických novin a časopisů a samozřejmě i z internetových zdrojů.

První část seznamuje s cíli a metodikou celé práce, jsou zde objasněny metody a postupy, které byly využity při zpracování této problematiky.

Ve druhé části budou objasněny základní pojmy, které se týkají daňové problematiky, daň, základní definice, funkce a třídění daní, vysvětlení základních prvků daňového systému. Nastíní pohled na daňovou soustavu České republiky příslušné zákony. Dále objasní význam velmi důležitých pojmů pro tuto práci, jakými jsou daňová konkurence, daňová koordinace a daňová harmonizace, včetně jejich výhod a nevýhod.

Třetí část je analýzou požadavků Evropské unie na harmonizaci daňového systému. Počáteční smlouvy o založení Evropských společenství, kdy při stanovení cílů Evropské unie byly vytvořeny první kroky na cestě k harmonizaci. Zde jsou uvedeny důležitá rozhodnutí na zasedání Rady, zejména směrnice týkající se daňové problematiky. Mapuje samotný vývoj daňové politiky EU a hlavně harmonizaci v oblasti nepřímých daní. Zabývá se přípravou ČR na vstup do EU, včetně analýzy Národních programů a jejich pasáží zaměřených na daňovou problematiku.

Ve čtvrté části jsou analyzovány jednotlivé daňové systémy vybraných členských států, jejich řazení je uvedeno abecedně. Pro porovnání jsem vybrala 10 členských států včetně České republiky. Stanoveným kritériem byly zakládající státy Evropské unie - takzvaná šestka: Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemí, dále již zmiňovaná Česká republika, pak Slovensko a Rakousko (naši blízcí sousedé) a pro zajímavost Irsko (mnoho českých pracujících míří za výdělků právě tam). Analýze jsou podrobeny čtyři druhy daní: daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, daň z přidané hodnoty a spotřební daň. Podklady pro tuto část jsou čerpány výhradně z odborné literatury a slouží ke komparaci daní ve vybraných státech.

Pátá část je úzce zaměřena na problematiku nepřímých daní - daně z přidané hodnoty a spotřebních daní. Poskytuje ucelený pohled na charakteristiku daně a její historický vývoj v EU. Analyzuje vývoj DPH v České republice, včetně přehledu změn jednotlivých sazeb za celou dobu její existence. Stručně shrnuje postup začlenění České republiky po vstupu do Evropské unie do harmonizačního procesu v souladu s ostatními členskými státy. Jakým způsobem se v tomto ohledu přizpůsobila Česká republika, co se změnilo v posledních letech a jaké novinky z hlediska harmonizačního procesu nás

čekají v roce příštím. Pozornost je věnována i spotřebním daním. Které výrobky jsou předmětem spotřebních daní, přehled nejdůležitějších směrnic Rady EU v procesu harmonizace a spotřební daně v České republice. Je zde nastíněn pohled na budoucí vývoj této daně.

Poslední šestá - výzkumná část je zaměřena na vliv odlišných sazeb spotřebních daní na jejich výběr. Náplní poslední kapitoly bakalářské práce je celkový dopad těchto změn na reálný život v příhraničních oblastech Jihočeského kraje. Podklady potřebné pro zpracování byly získány z dotazování mezi podnikateli v této oblasti. Slouží k pohledu na to, jakým způsobem se projevuje růst sazby spotřebních daní i DPH na jejich podnikání.

Shrnutí celého projektu bakalářské práce, ověření a dosažení stanovených cílů poskytne závěr. Jakým způsobem se projevují změny sazeb daní (DPH a spotřební daň) na její výběr. Přestože prvotním impulsem zvyšování sazeb daní bývá očekávaný příjem do státního rozpočtu, ve skutečnosti mívá toto zvýšení opačný efekt, nižší spotřebu - snížení prodeje. Jak se tato skutečnost projevila v rámci mého výzkumu, je shrnuto v závěrečné části.

2 ZÁKLADNÍ POJMY

2.1 Daně

2.1.1 Definice daně

Daň můžeme definovat jako povinnou a nenávratnou, zákonem určenou platbu do veřejného rozpočtu.¹ Je to platba neúčelová (není určena ke konkrétnímu využití) a neekvivalentní (není garantována konkrétní protihodnota, která by odpovídala výši daňové povinnosti). Také ji můžeme charakterizovat jako jednostrannou povinnost bez nároku plátce na plnění ze strany státu. Obvykle se daně odvádí pravidelně v určitých intervalech nebo při zvláštních okolnostech, jakými mohou být dědictví či darování.

2.1.2 Funkce daně²

Základní funkce daní:

- Fiskální - je nejstarší a nejdůležitější funkcí, jejím cílem je vytvořit dostatečný objem zdrojů na úhradu veřejných výdajů
- Alokační - část zdrojů je využívána pro produkci veřejných statků, které stát poskytuje zdarma nebo za nižší ceny než jsou vynaložené náklady
- Redistribuční - vyšší příjmy jsou zdaňovány více, dochází tak v rámci solidarity k přesunu části důchodů a bohatství směrem od bohatších jedinců k chudším
- Stabilizační - ekonomická funkce, je součástí hospodářské politiky státu, jejím hlavním cílem je zmírňovat cyklické výkyvy v ekonomice

2.1.3 Třídění daní³

Pokud se zaměříme na daně samotné, jejich třídění můžeme chápat z několika hledisek, přičemž tím nejzákladnějším je podle dopadu na poplatníka - **daně přímé a nepřímé**.

Daně přímé

Daň z příjmů:

- Daň z příjmů fyzických osob
- Daň z příjmů právnických osob

¹ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 15.

² *Funkce daní: daňové pojmy* [online]. 2004 [cit. 2012-01-15]. Dostupný z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=157&typ=r&levelid=da_158.htm>.

³ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 20-25.

Daně majetkové:

- Daň z nemovitosti
- Daň dědická
- Daň darovací
- Daň z převodu nemovitosti
- Silniční daň

Daně nepřímé

- Univerzální daň - daň z přidané hodnoty
- Selektivní daň - spotřební daně
- Ekologická daň

Dalším hlediskem pro třídění daní je podle objektu - **daně z důchodu, ze spotřeby, z majetku**. Podle charakteru veličiny, z které je daň placena se pak dělí na **kapitálové** a **běžné**. Dalším hlediskem je adresnost, kdy se daně dělí na **osobní** a **in rem** („in rem“ = na věc). Podle vztahu daně k velikosti daňového základu dělíme daně:

- **stanovené bez vztahu k daňovému základu,**
- **specifické,**
- **ad valorem** (ad valorem = k hodnotě).

Kromě výše zmiňovaných můžeme daně dělit i podle daňového určení, přesněji podle druhu rozpočtu, do kterého finance směřují:

- **státní**
- **municipální**
- **vyšších územně správních celků**
- **svěřené**

Neméně důležité je i třídění institucionální, které slouží jako podklad pro statistické zpracování údajů, týkající se příjmů veřejných rozpočtů. Tyto údaje podléhají určité klasifikaci a umožňují nám porovnání i s ostatními zeměmi. Daňový systém České republiky vykazuje platby pojistného jako nedaňové příjmy, naproti tomu v klasifikaci podle OECD (Organization for Economic Cooperation and Development - koordinuje ekonomickou a sociálně-politickou spolupráci členských zemí, poskytuje statistiky, ekonomická a společenská data)⁴ jsou zahrnuty i příspěvky na sociální zabezpečení.

⁴ Petrželová, J. *Evropská unie k maturitě a přijímacím zkouškám na VŠ*. Brno : Computer Press, 2011, s. 68.

Klasifikace daní podle OECD - organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

Tato klasifikace rozděluje daně do šesti základních skupin a dalších podskupin

1000 Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů

1100 Daně z důchodů. Zisků a kapitálových výnosů od jednotlivců

1110 Z příjmů a ze zisků

1120 Z kapitálových výnosů

1200 Daně z příjmů, zisků a kapitálových výnosů od společností

1210 Z příjmů a ze zisků

1220 Z kapitálových výnosů

1300 Položky, které nelze jednoznačně zařadit mezi 1100 a 1200

2000 Příspěvky na sociální zabezpečení

2100 Zaměstnanci

2200 Zaměstnavatelé

2300 Samostatně výdělečná osoba nebo nezaměstnaná

2400 nezařaditelné do 2100, 2200 a 2300

3000 Daně z mezd a pracovních sil

4000 Daně majetkové

4100 Pravidelné daně z nemovitého majetku

4110 Domácností

4120 Ostatní

4200 Pravidelné daně z čistého jmění

4210 Jednotlivci

4220 Společnosti

4300 Daně z pozůstalostí, dědické a darovací

4310 Daně z pozůstalostí a dědické

4320 Daně darovací

4400 Daně z finančních a kapitálových transakcí

4500 Ostatní nepravidelné daně z majetku

4510 Z čistého jmění

4520 Ostatní nepravidelné

4600 Ostatní pravidelné daně z majetku

5000 Daně ze zboží a služeb

5100 Daně z výroby, prodeje, převodu, leasingu a dodávek zboží a úpravy zboží

- 5110 Daně všeobecné
- 5111 Daň z přidané hodnoty
- 5112 Daně prodejní (obratové)
- 5113 Ostatní všeobecné daně ze zboží a služeb
- 5120 Daně ze specifických zboží a služeb
- 5121 Spotřební daně
- 5122 Zisky z fiskálních monopolů
- 5123 Cla a dovozní daně
- 5124 Vývozní daně
- 5125 Daně z investičního zboží
- 5126 Daně ze specifických služeb
- 5127 Ostatní daně z mezinárodního obchodu a transakcí
- 5128 Ostatní daně ze specifického zboží a služeb
- 5130 Nezařaditelné do skupin 5110 až 5120
- 5200 Daně z používání nebo povolení používání zboží nebo vykonávání určitých činností
- 5210 Pravidelné daně
- 5211 Placené domácnostmi z motorových vozidel
- 5212 Placené ostatními subjekty z motorových vozidel
- 5213 Ostatní pravidelné daně
- 5220 Nepravidelné daně
- 5300 Nezařaditelné do skupin 5100 a 5200
- 6000 Ostatní daně**
- 6100 Placené výhradně podniky
- 6200 Placené jinými subjekty než podniky nebo neidentifikovatelné

2.1.4 Základní prvky daňového systému⁵

Daňový subjekt - osoba, která má ze zákona povinnost odvádět nebo platit daň, může to být fyzická osoba (občan) nebo právnická osoba (společenství fyzických či jiných právnických osob - obchodní společnosti, sdružení s právní subjektivitou).

Daňový objekt - je to veličina, která podléhá zdanění.

Předmět zdanění - jednoznačné a úplné určení rozsahu objektu, které vymezuje zákon.

⁵ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., VÍTEK, L. *Daňový systém ČR aneb učebnice daňového práva pro rok 1998*. Praha : VOX, 1998, s. 9-24.

Základ daně - specifikovaný předmět zdanění, který je upravený podle zákonných pravidel. Musí být uveden v měřitelných jednotkách a nemůže to být záporné číslo.

Sazba daně - je algoritmem, podle kterého se ze základu daně stanoví její velikost. Sazby daně dělíme na **jednotné** (je stejná pro všechny typy a druhy předmětu daně), **diferencované** (liší se podle předmětu daně - různé sazby DPH), **pevné** (má vztah k objemové jednotce základu daně - 1 ks, 1 hl.), **relativní** (udává hodnotové vymezení ze základu daně).

Daňový systém - je souhrn všech daní, které se vybírají v rámci území státu.

2.2 Daňová soustava ČR

Pokud bychom chtěli charakterizovat daňový systém České republiky, tak pro většinu poplatníků je znám jako systém přímých a nepřímých daní, které jsme již výše zmiňovali. Mezi další daňové příjmy veřejného rozpočtu patří i veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti. Veškeré daně jsou povinné a právně vynutitelné. Jsou upraveny konkrétními zákony.

Soustava daní ČR je tvořena:⁶

- Daň z příjmů fyzických a právnických osob (**zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů**)
- Daň z nemovitostí (**zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitosti**)
- Daň z dědictví, darování a převodu nemovitostí (**zákon č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí**)
- Daň silniční (**zákon č. 16/1993 Sb. o dani silniční**)
- Daň z přidané hodnoty (**zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty**)
- Daně spotřební (**zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních**)
- Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů (**zákon č. 261/2007 Sb. o stabilizaci veřejných rozpočtů**)
- Daň z pevných paliv (**zákon č. 261/2007 Sb. o stabilizaci veřejných rozpočtů**)
- Daň z elektřiny (**zákon č. 261/2007 Sb. o stabilizaci veřejných rozpočtů**)

⁶ RYLOVÁ, Z., TUNKROVÁ, Z., KRŮČEK, Z., ŠULC, I. *Daňové zákony 2011 s komentářem změn*. Brno : Computer Press, 2011, s. 11-211.

2.3 Daňová konkurence⁷

Daňová konkurence umožňuje daňovým poplatníkům přesouvat své podnikání do zemí s nižším daňovým zatížením. Výše daňového zatížení ovlivňuje podnikání na celém světě. Snižování daňových základů je jedním ze způsobů, jak přilákat zahraniční investory. To platí i pro Evropskou unii, v rámci které funguje volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu a to samozřejmě usnadňuje přesouvání daňových základů do evropských daňových rájů. Organizace OECD stanovila kritéria, podle kterých se určují daňové ráje

- Minimální nebo nulové sazby daní
- Ochrana osobních informací v oblasti financí
- Nedostatečná transparentnost

Mezi státy vybranými podle těchto kritérií jsou i 3 evropské země⁸ - Lichtenštejnsko, Monako a Andorra. Běžným jevem podnikatelských subjektů je přesun sídla jejich firmy do těchto daňových rájů, přestože ve skutečnosti je jejich ekonomická aktivita v jiných zemích a zde zase s ohledem na co nejlevnější pracovní sílu. Toto bývá označováno jako škodlivá konkurence, neboť poplatníci platí daně v zemi s nižším daňovým zatížením, ale na druhé straně využívají prostředky a případné výhody (příspěvky na vytváření pracovních míst) země s vyšším zdaněním. V posledních letech se stává vyhledávanou zemí zejména pro české podnikatele i Kypr⁹ (své sídlo zde má 1550 českých firem), který je od roku 2004 členem Evropské unie.

Názory na daňovou konkurenci se různí, najdeme zastánce i odpůrce. Každopádně existují možnosti jak bojovat proti daňové konkurenci - a sice koordinací a harmonizací.

2.4 Daňová koordinace¹⁰

Daňovou koordinaci můžeme charakterizovat jako první stupeň mezinárodního postupu ke sblížení jednotlivých daňových systémů. Zahrnuje přizpůsobování daňového systému jednoho státu druhému státu. Na rozdíl od daňové harmonizace nevede k jednotnosti daňových systémů. Rozlišujeme základní dva typy daňové koordinace: **smluvní a spontánní**.

⁷ LÁCHOVÁ, L. *Daňové systémy v globálním světě*. Praha : ASPI, 2007, s. 10-12.

⁸ VELO, L. *Daňové ráje světa*. Praha : Rebo Productions, 1997, s. 64-69 a 93-94.

⁹ *Nejoblíbenější ráj českých firem? Kypr: Vznikne tam každá druhá* [online]. 2011 [cit. 2012-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://byznys.ihned.cz/c1-50394860-nejoblibenejsi-danovy-raj-ceskych-firem-kypr-vznikne-tam-kazda-druha>>.

¹⁰ NERUDOVIČ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. Praha : ASPI, 2008, s. 19.

V rámci **smluvní daňové koordinace** dochází k smluvním vyjednáváním států, které jsou pak zavázány k určitému typu chování. Názorným příkladem mohou být bilaterální smlouvy, zejména mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění.

Při **spontánní daňové koordinaci** nedochází k vyjednávání s ostatními státy. V tomto případě jde pouze o jednostranný akt. Tento druh koordinace je většinou výsledkem daňové soutěže.

Daňová koordinace se uplatňuje kromě Evropských společenství i v rámci mezinárodních organizací, jakými jsou například OECD a Mezinárodní měnový fond.

Hlavním cílem daňové politiky Evropské unie je hladké fungování vnitřního trhu, zejména pak volný pohyb zboží, služeb a kapitálu. K tomu je nutné přizpůsobit stejné podmínky pro podnikání na evropském trhu všem členským státům, odbourat škodlivou daňovou konkurenci a zamezit daňovým podvodům. V rámci koordinace jsou pro Evropskou unii důležité i další cíle, jakými jsou hospodářský růst, konkurenceschopnost a boj proti nezaměstnanosti. Není jednoduché sladit daňová pravidla jednotlivých států a přizpůsobit se tak požadované úrovni Evropské unie. Každý z členských států upřednostňuje svůj vlastní daňový systém, přičemž musí samozřejmě dodržovat směrnice a nařízení Evropské unie, aby tak vyhověl minimálním požadavkům evropských společenství.

Přijímání nových rozhodnutí a předpisů v rámci Evropské unie většinou předchází zdlouhavá vyjednávání mezi členskými státy a i tak je jejich konečné schválení obtížné, protože musí být přijata jednomyslně.

2.5 Daňová harmonizace¹¹

Daňová harmonizace je charakterizována jako proces, při kterém dochází k vzájemnému sblížení daňových soustav jednotlivých členských států a to na základě společně stanovených pravidel. Celkově bychom mohli harmonizaci rozdělit do tří základních fází, přičemž není nutné, aby každá harmonizace probíhala všemi těmito fázemi:

- 1. fáze: musíme vybrat daň, kterou jsme se rozhodli harmonizovat
- 2. fáze: harmonizujeme daňový základ
- 3. fáze: harmonizujeme daňovou sazbu

Rozlišujeme několik úrovní daňové harmonizace:

1. V prvním případě jsou **ve všech státech rozdílné daně**. Říkáme, že

¹¹ NERUDOVA, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. Praha : ASPI, 2008, s. 15-18.

harmonizace neexistuje - není spolupráce v administrativní oblasti, ani nejsou smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Může nastat i situace, kdy hovoříme o **mírné harmonizaci** - objevuje se spolupráce v administrativní oblasti a existují i smlouvy o zamezení dvojího zdanění.

2. V druhém případě jsou určité daně společné a jiné zůstávají v kompetenci jednotlivých států - takzvaná **dílčí harmonizace**.

3. V třetím případě jsou stejné daně ve všech zemích. Nastávají případy, kdy existují rozdílné nebo stejné daňové základy. Pokud máme stejné daňové základy, rozlišujeme daňové sazby rozdílné (harmonizace základů daně) a daňové sazby stejné (celková harmonizace). Daňová harmonizace má dvě podoby. Může být cílem, ke kterému směřují daňové soustavy členských států Evropské unie anebo také pomocným prostředkem na cestě k vytvoření jednotného evropského trhu a jeho bezproblémového fungování. Podle toho jaký má vliv daňová harmonizace rozlišujeme **pozitivní** a **negativní** harmonizaci.

Při **pozitivní harmonizaci** dochází k vlivu na jednotlivé státy prostřednictvím legislativy, kdy jsou přijímány společné směrnice a nařízení. Kladem této harmonizace je stanovení stejných pravidel pro všechny členské země. Tento způsob však vyžaduje dosažení jednomyslnosti všech států, což je velmi obtížné.

Naproti tomu **negativní harmonizace** ovlivňuje pouze určité státy. Při ní dochází k vlivu na členské země prostřednictvím judikatury Evropského soudního dvora, ale pouze na ty státy, které byly účastníky řízení. Proto negativní harmonizace nemůže vést k dosažení stejných pravidel a není tedy harmonizací v pravém slova smyslu.

Dále bychom mohli harmonizaci rozdělit na **přímou** (vliv prostřednictvím daňových směrnic) a **nepřímou** (je ovlivňována ostatními oblastmi práva- např. obchodního).

Na harmonizaci můžeme pohlížet i z hlediska teritoria a rozdělit ji na **vertikální** (harmonizace daňových systémů různými stupni státní samosprávy) a **horizontální** (harmonizace národních daňových systémů stejným stupněm samosprávy). V rámci Evropské unie probíhá harmonizace na horizontální úrovni.

Z celkového pohledu je možné harmonizaci klasifikovat na **dílčí** a **celkovou**. Dílčí harmonizace zohledňuje harmonizaci předem vybraných - dílčích oblastí daňového systému a celková harmonizace se zaměřuje na daňový systém jako celek. Z pohledu laika bychom mohli říci, že cílem harmonizace není dosáhnout zcela identických daňových systémů ve všech státech EU, ale spíše přiblížit a sladit stávající

daňové soustavy a popřípadě odstranit ta nařízení a předpisy, která by mohla být překážkou v procesu harmonizace a bezproblémovém fungování jednotného vnitřního trhu. Celý proces je velmi náročný a je to takzvaně běh na dlouhou trať. Nikdo neví, jak dlouho bude celý proces probíhat a jaká bude jeho finální podoba. Prvopočátky samotné harmonizace byly zakotveny již před mnoha lety v samotných zakládajících smlouvách evropských společenství.

V procesu harmonizace můžeme nalézt určité výhody, ale rovněž nevýhody.

Pokud bychom měli zmínit výhody, tak v případě sjednocení daní je to větší přehlednost a v souvislosti s ní i snazší kontrola. Jako další by mohla být výhodou určité zjednodušení celkové administrativní činnosti pro správce daně, které by se pak mělo projevit i ve zjednodušení administrativy a výkaznictví na straně poplatníků.

Nevýhody harmonizace se mohou promítnout do různých oblastí. Jednou z nejvýraznějších pro každý členský stát, je ztráta suverenity v rozhodování vlád o vlastních daňových systémech. Dalším nevýhodou je zavedení jednotné evropské měny, které s sebou přináší většinou i celkové zdražení v té dané zemi zavádějící novou měnu. Tímto je samozřejmě velmi dotčena měnová politika daného státu a omezení jejích možností celkového vlivu, které měl stát dříve v oblasti vlastní měny. V neposlední řadě to přináší i velmi nepopulární přechod na odlišnou administrativu než, která byla dříve používána.

Zda budou v rámci procesu harmonizace převažovat výhody či nevýhody, to ukáže čas, protože harmonizační proces začal teprve před několika lety, stále probíhá a je velmi zdlouhavý.

3 ANALÝZA POŽADAVKŮ EVROPSKÉ UNIE NA HARMONIZACI DAŇOVÉHO SYSTÉMU

Na počátku evropské integrace byly velmi důležité smlouvy, které odstartovaly novou éru vývoje na evropském kontinentu.

3.1 Vývoj harmonizace - smlouvy (ESUO, EHS, EURATOM)¹²

Jako první byla 18. dubna 1951 v Paříži podepsána smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO). U jejího zrodu stálo šest evropských zemí - Belgie, Francie, Německo, Itálie, Nizozemsko a Lucembursko. Tyto státy v dalších letech podepsaly takzvané Římské smlouvy. 25. března 1957 byly v Římě podepsány smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS) a smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (EURATOM). Hlavním cílem v té době bylo připravit podmínky pro vytvoření jednotného trhu s volným pohybem čtyř základních svobod - osob, zboží, služeb a kapitálu. Toho mělo být docíleno v horizontu dvanácti až patnácti let. Prvním cílem bylo vybudování celní unie. Zároveň bylo nutné přijmout legislativní opatření a vytvořit instituce, která by sjednocovaly národní zájmy tak, aby směřovaly ke společným cílům. Byly vytvořeny např. Komise, Rada, Shromáždění, Soudní dvůr a mnoho dalších institucí, které byly potřebné pro fungování těchto společenství.

3.1.1 Daňová ustanovení ve smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství¹³

Daňovým ustanovením je věnována druhá kapitola této smlouvy. V čl. 90 (dříve čl. 95) je stanovený zákaz uvalovat na dovážené výrobky jiné daně, než které jsou stanoveny pro domácí zboží. Další čl. 91 (bývalý čl. 96.) upravuje vývoz zboží, kdy nesmí být navracení vnitrostátních daní vyšší, než bylo to původní. Čl. 92 (dříve čl. 98) se týká osvobození od daní a navracení daně při vývozu do zahraničí (na časově omezenou dobu) s výjimkou daně z obratu a ostatních nepřímých daní. Tato opatření schvaluje Rada na návrh Komise kvalifikovanou většinou. Čl. 93 (předtím čl. 99) uvádí možnost přijímání opatření na harmonizaci zákonů týkající se nepřímých daní.

¹² DUŠEK, J. *Historie a organizace Evropské unie*. Č. Budějovice : VŠERS, 2007, s. 30-32.

¹³ *Smlouva o založení EHS* [online]. [cit. 2012-01-20]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf>.

Sbližování právních předpisů je věnována třetí kapitola této smlouvy. Následující čl. 94-97 (dříve čl. 100-102) uvádí nutnost sblížení směrnic, právních předpisů i dalších správních úprav při vytváření jednotného evropského trhu. Jejich schvalování probíhá jednomyslně na návrh Komise a podléhá schválení Rady. Kromě toho tyto články vymezují úkoly a pravomoci Rady ministrů a Komise v této oblasti.

3.2 Maastrichtská smlouva¹⁴

Dalším významným mezníkem bylo podepsání Maastrichtské smlouvy dne 7. února 1992. Tato smlouva, která je smlouvou o Evropské unii, přinesla novou oblast pro integraci evropských států - politická unie a společně s ní byly stanoveny tři základní pilíře:

- 1) Evropská společenství,
- 2) Společná zahraniční a bezpečnostní politika,
- 3) Policejní a soudní spolupráce ve věcech trestních

Maastrichtská smlouva nabyla účinnosti 1. listopadu 1993. K tomuto datu byla přejmenována EHS na Evropská společenství (ES), došlo k vytvoření společných orgánů pro ESUO, EURATOM a ES.

3.3 Lisabonská smlouva¹⁵

Dále bych chtěla zmínit lisabonskou smlouvu, která pozměňuje Smlouvu o Evropských společenstvích a mění její název na Smlouvu o fungování Evropské unie. Byla podepsána 13. prosince 2007 a vstoupila v platnost o dva roky později 1. prosince 2009. V této smlouvě je ta část týkající se daňových ustanovení smlouvy o založení Evropského společenství rozšířená o harmonizaci právních předpisů pro oblast přímých daní, přičemž se předpokládá, že tato harmonizace zabrání narušování hospodářských soutěží. Touto smlouvou byla Rada zmocněna pro přijímání právních předpisů, které mají za cíl předcházet narušování hospodářské soutěže v daňové oblasti. Do té doby bylo prvořadým cílem vytvoření jednotného vnitřního trhu a jeho bezproblémové fungování. Ve skutečnosti nedochází k rozšíření pravomocí Rady, ta i nadále přijímá dané právní předpisy na návrh Komise a po předchozí konzultaci s Evropským parlamentem, a to jednomyslně.

¹⁴ *Jak funguje Evropská unie*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004, s. 5.

¹⁵ *Lisabonská smlouva pozměňující...*[online]. 2007 [cit. 2012-01-25]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:306:0042:0133:CS:PDF>>.

3.4 Základní směrnice EU pro harmonizaci daní

- První směrnice č.67/227/EHS¹⁶ ze dne 11. dubna 1967 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu, členské země měly do 1. ledna 1970 nahradit svůj systém daní z obratu jednotným systémem daně z přidané hodnoty z veškerého zboží a služeb, stanovenou procentuelně z prodejních cen.
- Druhá směrnice č.67/228/EHS¹⁷ ze dne 11. dubna 1967 - stanovuje předmět daně - dodání zboží a poskytování služeb v rámci členské země, uskutečňované plátcem daně za určitou úplatu a dovoz zboží. Současně definuje plátce daně, místo plnění, prodej zboží a poskytování služeb.
- Třetí směrnice č.69/463/EHS¹⁸ ze dne 9. prosince 1969 o harmonizaci právních předpisů členských států, týkajících se daně z obratu, zavedení DPH, prodlužuje dobu pro přijetí daně z přidané hodnoty pro Belgie.
- Čtvrtá směrnice č.71/401/EHS¹⁹ ze dne 20. prosince 1971 prodlužuje dobu pro přijetí DPH pro Itálii.
- Pátá směrnice č.72/250/EHS²⁰ ze dne 4. července 1972 prodlužuje dobu pro přijetí DPH pro Itálii do roku 1973.
- Šestá směrnice č.77/388/EHS²¹ ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států, týkajících se daní z obratu- společný systém daně z přidané hodnoty, jednotný základ daně.

Tato šestá směrnice byla mnohokrát novelizována - viz příloha č. I.

Vzhledem k tomu, že novelizací šesté směrnice bylo už příliš mnoho, rozhodla v roce 2006 Evropská komise o jejím přepracování. K 1. lednu 2007 vstoupila v platnost nová směrnice.

- Směrnice č. 2006/112/ES²² ze dne 28. 11. 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty.

¹⁶ *První směrnice Rady* [online]. 1967 [cit. 2012-01-27]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:31967L0227:CS:PDF>>.

¹⁷ *Zweite richtlinie des Rates* [online]. 1967 [cit. 2012-01-28]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:P:1967:071:1303:1312:DE:PDF>>.

¹⁸ *Třetí směrnice Rady* [online]. 1969 [cit. 2012-01-28]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:31969L0463:CS:PDF>>.

¹⁹ *Vierte richtlinie des Rates* [online]. 1971 [cit. 2012-01-30]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1971:283:0041:0042:DE:PDF>>.

²⁰ *Fünfte richtlinie des Rates* [online]. 1972 [cit. 2012-01-31]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1972:162:0018:0019:DE:PDF>>.

²¹ *Šestá směrnice Rady* [online]. 1977 [cit. 2012-01-31]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:31977L0388:CS:PDF>>.

²² *Směrnice Rady 2006/112/ES* [online]. 2006 [cit. 2012-02-02]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:347:0001:0118:cs:PDF>>.

- Směrnice č. 2006/138/ES²³ ze dne 19. prosince 2006 (pozměňuje směrnici 2006/112/ES) mění dobu použitelnosti úpravy daně z přidané hodnoty uplatňované na služby rozhlasového a televizního vysílání a na některé elektronicky poskytované služby (prodloužena až do roku 2008).
- Směrnice č. 2008/8/ES²⁴ ze dne 12. února 2008 stanovuje nová pravidla pro určování místa poskytování služeb. Současně byly stanoveny výjimky pro speciální služby - hostinské a restaurační, služby kulturní, sportovní, vědecké a vzdělávací, oblast telekomunikací, vysílání, elektronické služby.(nabyla účinnosti 1. ledna 2010).
- Směrnice č. 2008/9/ES²⁵ ze dne 12. února 2008 stanovuje prováděcí pravidla pro vracení DPH osobám povinným k dani neusazeným v členském státě vracení daně, ale v jiném členském státě. (nabyla účinnosti 1. ledna 2010).
- Nařízení č. 143/2008²⁶ ze dne 12. února 2008, kterým se mění nařízení č.1798/2003, vymezení nástrojů správní spolupráce, včetně výměny informací s přihlédnutím na pravidla, která se týkají místa poskytnutí služeb, zvláštních režimů a postupů při vracení DPH.

3.5 Daňová politika EU

V rámci Evropské unie zůstává daňový systém stále v kompetenci jednotlivých členských států a na nich také leží zodpovědnost za daňovou politiku svých zemí. Přesto je jedním z úkolů EU napomáhat v daňové oblasti takovým způsobem, aby vývoj jednotlivých členských států probíhal plynule, napomáhal růstu životní úrovně obyvatel a posiloval stabilitu a ekonomický růst. K tomu je nutná i vzájemná spolupráce mezi jednotlivými zeměmi. Za posledních několik desítek let v rámci celosvětové globalizace došlo k významnému rozvoji mezinárodního obchodu. Na poli evropské globalizace bylo přínosem zejména vytvoření jednotného evropského trhu. To by však nebylo možné bez určité harmonizace v oblasti legislativy. Snaha všech je vytvářet co nejpříznivější podnikatelské prostředí, využívat výhody otevřeného trhu, podporovat

²³ *Směrnice Rady 2006/138/ES* [online]. 2006 [cit. 2012-02-03]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:384:0092:0093:CS:PDF>>.

²⁴ *Směrnice Rady č. 2008/8/ES* [online]. 2008 [cit. 2012-02-04]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:044:0011:0022:CS:PDF>>.

²⁵ *Směrnice Rady č. 2008/9/ES* [online]. 2008 [cit. 2012-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:044:0023:0028:CS:PDF>>.

²⁶ *Nařízení Rady č. 143/2008* [online]. 2008 [cit. 2012-02-07]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:044:0001:0006:CS:PDF>>.

zaměstnanost a celkově směřovat k prosperitě evropských zemí. S tím je úzce spojen boj proti šedé ekonomice, daňovým podvodům i dalším nelegálním transakcím.

První daní, která byla harmonizována, byla daň z přidané hodnoty. Tu začala jako první uplatňovat Francie. Ostatní státy v té době používaly stupňovitý systém daně z obratu. V roce 1967 se Německo, Itálie, Lucembursko, Belgie a Nizozemí dohodly na povinném zavedení DPH k 1. lednu 1973. Nově přistoupivším státům byla umožněna výjimka spočívající v přechodném období, během kterého musely přijmout systém DPH. Roku 1977 byla schválena daňová základna pro výpočet DPH²⁷.

Roku 1985 byla zveřejněna takzvaná „Bílá kniha“, která obsahovala souhrn opatření, která bude nutné přijmout, aby bylo dosaženo volného pohybu čtyř základních svobod. Byla zde i ochranná opatření pro jednotlivé členské země. Po odstranění všech uvedených omezení a překážek mělo dojít k vytvoření jednotného vnitřního trhu. A tak se i stalo.

Rok 1993 byl významným mezníkem, neboť opravdu došlo k vytvoření jednotného vnitřního trhu, ve kterém platí čtyři základní svobody:²⁸

1. Volný pohyb zboží - lidé mohou nakupovat a prodávat zboží v kterékoliv zemi Evropské unie
2. Volný pohyb osob - každý občan si může zvolit zemi, ve které chce žít
3. Volný pohyb služeb - každý může poskytovat služby kdekoli v rámci území EU
4. Volný pohyb kapitálu - jednotlivci či firmy směřují své investice do kterékoliv země

3.6 Harmonizace v oblasti nepřímých daní

Evropská unie harmonizovala z nepřímých daní zejména daň z přidané hodnoty. Cílem harmonizace DPH je zajistit co největší daňovou neutralitu a odstranit diskriminaci dovozů a vývozů zboží mezi členskými zeměmi²⁹. Evropská unie zaměřila svou pozornost na harmonizace daní právě v této oblasti, z jednoho prostého důvodu. Jejím cílem bylo nejprve vytvořit jednotný vnitřní trh a poté i zajistit jeho hladké fungování a rovněž zajistit volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu. Nejprve byla v členských státech používána daň z obratu. Francie jako první přešla na systém zdanění spotřeby prostřednictvím daně z přidané hodnoty. Později začaly používat tuto daň

²⁷ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 31.

²⁸ PAJAS, P., ROSSITER, T. *O Evropské unii*, Praha, 2000, s. 95-102.

²⁹ SKALICKÁ, H. *Mezinárodní daňové vztahy*. Praha : Wolters Kluwer, 2010, s. 11.

i ostatní členské státy, protože se ukázalo, že používání DPH je výhodnější, neboť při konečné ceně ve zboží i ve službách je podíl této daně stejný. Dřívější kaskádový systém daně z obratu umožňoval situace, kdy daň určená na dovážené zboží dosahovala vyšších hodnot, než byla daň určená na stejné zboží domácí výroby.

3.7 Příprava České republiky na vstup do Evropské unie v daňové oblasti

Přestože se Česká republika stala členem EU až v roce 2004, přípravy na vstup naší země probíhaly dlouho předtím. Dne 16. prosince 1991 podepsala tehdejší ČSFR dokument nazvaný „Evropská dohoda o přidružení“ nebo také „Asociační dohoda“. Tato smlouva však nevstoupila v platnost. Jedním z důvodů bylo rozdělení státu. Dne 24. listopadu 1992 byl přijat zákon č. 588/1992 Sb. ČNR o dani z přidané hodnoty, kterým byly stanoveny dvě sazby DPH, základní ve výši 23% a snížená ve výši 5%. S účinností od 1. 1. 1993 začala naše země uplatňovat systém daně z přidané hodnoty. Ve stejném roce došlo k podepsání již zmiňované asociační dohody (4. října 1993) a v platnost vstoupila dne 1. února 1995. Smyslem této dohody bylo odstraňování překážek při vzájemném obchodu, spolupráce v oblasti kulturní, politické, hospodářské a finanční, uvolnění pohybu pracovních sil, služeb a kapitálu, respektování tržních mechanismů, demokratických principů, harmonizace českého práva včetně technických norem s právním řádem Evropské unie a dodržování lidských práv a zachování práv menšin. Evropská komise měla speciálně ustanovenou Radu přidružení, která přímo kontrolovala vládu ČR v plnění podmínek pro vstup do EU. Tato Rada přidružení měla ještě své příslušné výbory a podvýbory přidružení. Kontrola se týkala nejrozličnějších oblastí - zemědělství, průmyslu, obchodu, ekonomiky, dopravy, finančních služeb, legislativy, sociální politiky, lidských zdrojů a mnoha dalších. Vláda ČR pověřila jednáním s Evropskou unií Ministerstvo zahraničních věcí. Jednou z oblastí, týkající se reformy v oblasti veřejných financí, bylo přizpůsobení daňové soustavy ČR daňovému systému EU. Prvotními cíly bylo přizpůsobení sazeb DPH, tak aby vyhovovala směrnici Evropských společenství. Další úpravy se týkaly spotřebních daní, zejména paliv a tabákových výrobků, kde byla snaha o dlouhodobé přiblížení standardům EU. Měla být i přehodnocena výše daně z nemovitosti a zavedena ekologická daň.³⁰ Na zasedání Evropské rady v červnu 1993 v Kodani bylo rozhodnuto o rozšíření EU o země střední a východní Evropy. Pro ně byl vytvořen speciální program - strategie pro

³⁰ ŘÍHA, L., HŮRKOVÁ, D. *Průvodce daňovou správou před vstupem České republiky do Evropské unie*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2001, s. 15-21.

přípravu přidružených zemí střední a východní Evropy na členství, což platilo i pro nás. Cílem bylo dosáhnout splnění úkolů, které se dělily do dvou základních skupin na krátkodobé - roční, a dlouhodobé - dvouleté. K tomuto účelu byly vypracovány Národní programy. První z nich byl vypracován pro rok 1998 a v daňové oblasti se zaměřoval na schválení novely zákona o správě daní a poplatků, dále na přípravu novelizace zákona o DPH a spotřebních daní vzhledem k legislativě EU. Z hlediska dlouhodobých cílů byly vypracovány metody, které se zaměřovaly na minimalizaci daňových úniků a podvodů a pokračovala i harmonizace organizační struktury daňové správy ČR s daňovou správou EU.³¹ O rok později, byl vypracován další program „Národní program pro rok 1999“. Stejně jako v předchozím roce byly mezi krátkodobými cíli novela zákona o DPH a o spotřebních daních. Nově zde byl požadavek na takové zákony, které by pomáhaly při správě přímých a nepřímých daních a současně umožňovaly pomoc v případech exekucí peněžitých pohledávek v zemích EU. V dlouhodobých plánech figurovalo doladění odchylek zejména v oblasti legislativy nepřímých daní, v oblasti přímých daní to byla snaha o uplatnění směrnic o společném systému zdanění společností. V oblasti správy daní byl národní program zaměřen na zvýšení kvalifikace pracovníků, napojení daňových informačních systémů na systémy v EU.³² V letech 2001 - 2002 byly hlavní cíle zaměřeny na harmonizaci nepřímých daní. Mezi ně patřily přesuny určitých druhů zboží a služeb ze snížené sazby DPH do základní, postupné zvýšení snížené sazby z 5% až na 10%, snížení základní sazby z 22% na 20%, změny sazeb spotřebních daní z uhlovodíkových paliv a maziv a tabákových výrobků. Určitá část byla věnována i oblasti přímých daní, kde mělo dojít k harmonizaci systému zdanění v případě slučování či dělení společností (směrnice 90/434/EHS), dále při zdanění mateřských a dceřiných společností (směrnice 90/435/EHS) a transformaci silniční daně na daň z motorových vozidel. Podstatnou částí Národního programu, zaměřenou na daňovou správu, bylo hlavním cílem (společně s celní správou) vybudování daňových skladů pro zboží podléhající spotřebním daním a dále vytvoření střediska pro sběr a následné předávání informací (kancelář pro výměnu informací), podle nařízení Rady č. 92/218 EHS. Evropská unie byla těmito iniciativám nakloněna a poskytovala pomoc prostřednictvím programů financovaných z prostředků Evropské unie. Této daňové oblasti a oblasti legislativy byl určen program pod názvem „PHARE“, právě jeho prostřednictvím bylo realizováno

³¹ ŘÍHA, L., HŮRKOVÁ, D. *Průvodce daňovou správou před vstupem České republiky do Evropské unie*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2001, s.24-25.

³² *Národní program přípravy České republiky na členství v Evropské unii - 1999*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 1999, s. 90-92.

několik desítek projektů.³³ V letech 1995 - 1999 získala Česká republika z tohoto programu zhruba 400 milionů EUR na úkoly týkající se harmonizace práva a vylepšení státní správy, na vybudování dopravní infrastruktury, na rozvoj malého a středního podnikání, na sociální potřeby a zdravotnictví. Velká část prostředků směřovala i na příhraniční spolupráci, zejména s Německem a Rakouskem³⁴.

Smyslem daňové politiky nebylo unifikovat daně všech států Evropské unie, nýbrž ponechat daňové systémy v kompetenci národní správy a pouze upravit je do takové podoby v souladu se směrnicemi EU, aby byla možná srovnatelnost a splňovaly minimální požadavky EU. Tyto cíle byly uskutečňovány prostřednictvím společné daňové politiky, k jejímž hlavním úkolům patří stabilita, růst životní úrovně, plynulý a vyrovnaný vývoj, podpora ekonomických aktivit a vzájemná spolupráce mezi členskými zeměmi. K dalším cílů patřilo zabránit utváření nepřiměřených konkurenčních prostředí, kde by jednotlivé země upřednostňovaly své domácí výrobky před těmi z ostatních členských států EU.

³³ BARTÁK, K., VON BETHLENFALVY, D. *Mýty a realita Evropské unie*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000, s.44-45.

³⁴ BARTÁK, K. *Průvodce Evropskou unií*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 1999, s. 81.

4 DAŇOVÉ SYSTÉMY VYBRANÝCH ČLENSKÝCH STÁTŮ

4.1 Daňový systém Belgie³⁵

Belgie je státem s konstituční monarchií. Je zakládajícím členem EU. Daňový systém Belgie je poměrně složitý. Existuje zde několik úrovní státní správy - národní, regionální, provinční a komunální.

4.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob je rozdělena do několika kategorií:

- příjem z movitého majetku
- příjem z nemovitého majetku
- příjem z podnikání
- příjem profesionálů (sportovců apod.)
- příjem ze zaměstnání
- penze
- ostatní příjmy

Tabulka č. 1: Sazby daně z příjmů fyzických osob v Belgii³⁶

Zdanitelný příjem v EUR	Sazba daně v %
0 - 7 900	25
7 900 - 11 240	30
11 240 - 18 730	40
18 730 - 34 330	45
nad 34 330	50

Od celkových příjmů je možné si odečítat některé druhy odčitatelných položek:

- 80% zaplaceného výživného
- 80% výdajů na péči o dítě do 3 let
- dary
- 50% mezd vyplacených personálu v domácnosti
- úroky z hypoték

Základní nezdanitelná částka je 6 690 EUR, u poplatníků samoživitelů a invalidů

³⁵ NERUDOVIÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. Praha : ASPI, 2008, s. 146-150.

³⁶ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 177-183.

je zvýšena na částku 8 060 EUR. Tak jako v jiných zemích i zde jsou uplatňovány odpočty na děti:

- na 1 dítě - 1 370 EUR (pro samoživitele 4 080 EUR)
- na 2 děti - 3 520 EUR
- na 3 děti - 7 880 EUR
- na 4 děti - 12 750 EUR
- na každé další dítě - 4 870 EUR

4.1.2 Daň z příjmů právnických osob³⁷

Základní sazba daně z příjmu právnických osob je ve výši 33%. Pokud je jejich základ nižší než 322 500 EUR, podléhají progresivnímu zdanění:

Tabulka č. 2: Sazby daně z příjmu právnických osob v Belgii

Zdanitelný příjem v EUR	Daňová sazba (%)
do 25 000	24,25
25 000 - 90 000	31,00
90 000 - 322 500	34,50

Každá z těchto daní je zvýšena o přírážku ve výši 3%. Domácí dividendy jsou zdaněny srážkovou daní ve výši 25% a úroky rovněž srážkovou daní ve výši 15%.

4.1.3 Daň z přidané hodnoty

Belgie má standardní sazbu DPH ve výši 21% a pak dvě snížené sazby ve výši 12% a 6%. Sazba ve výši 12% je určena na uhlí a na pneumatiky pro zemědělské stroje. Sazba 6% je na potraviny, farmaceutické výrobky, noviny, vodu, hotelové služby, přepravu osob apod. Zdravotnické služby, operace a právní služby jsou od daně osvobozeny. K dani z přidané hodnoty se musí zaregistrovat plátcí, jejichž roční obrat přesáhne **5 580 EUR**.

4.1.4 Spotřební daně

Spotřební daň v Belgii je uvalena na pivo, víno, nealkoholické nápoje, kávu, tabákové výrobky, benzín, těžká paliva a další energetické produkty. Blíže v přílohách č. V. - VII.

³⁷ *Belgie - Daňový systém* [online]. 2008 [cit. 2012-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/gallery/36/11005-be.pdf>>.

4.2 Daňový systém České republiky³⁸

Zákonodárnou moc má v České republice dvoukomorový parlament (Poslanecká sněmovna a Senát). Nepatří mezi zakládající členy, členem EU se stala v roce 2004.

4.2.1 Daň z příjmu fyzických osob

Předmětem této daně jsou příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmů a ostatní příjmy.

Základní sazba daně je 15%. Každý poplatník si odečítá nezdánitelnou částku sám na sebe ve výši 24 840 Kč, na každé dítě pak 11 604 Kč. (V daňovém přiznání k dani z příjmu fyzických osob za rok 2011 můžeme snížit daň pouze o 23 640 Kč - sleva byla přechodně snížena díky "povodňové dani", pro rok 2012 bude opět ve výši 24 840 Kč, odpočet na dítě zůstává ve stejné výši). Dalšími odpočty jsou výdaje na úroky z úvěru na bytové potřeby, pojistné na životní pojištění, penzijní připojištění, dary a příspěvky odborovým organizacím.

4.2.2 Daň z příjmu právnických osob

Základní sazba daně z příjmu právnických osob je od roku 2010 ve výši 19%. Výjimkou jsou penzijní a podílové fondy a investiční fondy, kde je sazba 5%.

4.2.3 Daň z přidané hodnoty

Také Česká republika má dvě sazby daně, standardní ve výši 20% a sníženou ve výši 14%. Do snížené sazby se řadí potraviny, léky, knihy, časopisy, zdravotní a sociální péče, hromadná doprava, pohřební služby, vodné a stočné, kulturní akce, stavební práce za účelem bydlení apod. Poplatníkem daně jsou podnikatelé, jejichž roční obrat přesáhne částku 1 milion korun.³⁹ Podle posledních informací se ekonomičtí ministři shodli na růstu sazeb DPH pro příští rok o jedno procento na 15% (základní sazba) a 21% (zvýšená sazba)⁴⁰.

³⁸ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 188-193.

³⁹ *Daňový systém České republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dane-ucetnictvi/danovy-system-ceske-republiky/1000465/39277/>>.

⁴⁰ *Navrhované úspory pro rok 2013 by měly podle analytiků stačit* [online]. 2012 [cit. 2012-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.financninoviny.cz/zpravy/navrhovane-uspory-pro-rok-2013-by-mely-podle-analytiku-stacit/775966>>.

4.2.4 Spotřební daně⁴¹

V české republice podléhají spotřebním daním pivo, víno, minerální oleje, líh a tabákové výrobky. Kromě cigaret (skládá se z pevné částky a procentuelní částky z maloobchodní ceny), jsou u výše jmenovaných stanoveny pevné sazby daně. Zdaňovací období je stanoveno na jeden měsíc a daň je splatná po uvedení zboží do volného oběhu - poté, co opustí registrovaný daňový sklad. Je splatná do 40. dne po skončení zdaňovacího období. U tabákových výrobků je daň placena prostřednictvím tabákových nálepek (daň je splatná do 60 dnů po nákupu tabákových nálepek). Více v přílohách č. V - VII.

4.3 Daňový systém Francie⁴²

Francie je republikou s výraznými prezidentskými pravomocemi a dvoukomorovým parlamentem. Je jedním ze zakládajících členů EU.

4.3.1 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob platí ve Francii dohromady celé domácnosti - výdělečně činné osoby, včetně jejich dětí, případně důchodců. Zdanění podléhají příjmy ze zaměstnání, z podnikání, z nemovitosti, ze zemědělství, z výkonu profese, z majetku a z kapitálu.

Tabulka č. 3: Sazby daně z příjmu fyzických osob ve Francii

Zdanitelný příjem na osobu (EUR)	Daňová sazba (%)
do 5 963	0
5 963 - 11 896	5,5
11 896 - 26 420	14
26 420 - 70 830	30
nad 70 830	41

(tyto sazby byly pro rok 2009)

Tabulka č. 3 Sazby daně z příjmu fyzických osob ve Francii

Mezi příjmy osvobozené od daně patří: odškodnění (maximálně 360 000 EUR), určité druhy příjmu z kapitálu, příjmy osob, jejichž příjem nepřesáhne 7 135 EUR (tato hranice je u osob od 65 let věku zvýšena na 7 790 EUR). Poplatníci si mohou odečíst

⁴¹ *Daňový systém České republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dane-ucetnictvi/danovy-system-ceske-republiky/1000465/39277/>>.

⁴² *Francie: Finanční a daňový sektor* [online]. 2011 [cit. 2012-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/francie-financi-a-danovy-sektor/5/1000421/#sec5>>.

nezdanitelné částky:

- zaplacené výživné
- 5 729 EUR za vyživovanou osobu (11 458 EUR za manželský pár)
- 2 266 EUR poplatníci, kteří jsou invalidní nebo je jim nad 65 let a jejich čistý zdanitelný příjem nepřesahuje 13 950 EUR
- dary

Poplatníci přispívající na penzijní spoření si mohou odečíst zaplacené pojistné. Celkový základ daně se dělí koeficienty v rozmezí 1,0 - svobodný nebo rozvedený bez vyživovaných osob, roste po půl procentech až na 6,5 - svobodný nebo rozvedený se 6 dětmi.

4.3.2 Daň z příjmu právnických osob

Standardní sazba daně z příjmu právnických osob je ve výši 33,33%. Společnosti, jejichž obrat přesahuje 7 630 000 EUR, mají sazbu zvýšenu o tzv. solidární příspěvek ve výši 3,3%. Pro ostatní malé a střední podniky, jejichž obrat je nižší, platí snížená sazba 15%. Společnosti ve Francii jsou povinné platit minimální daň, pokud jejich obrat přesáhne 1 500 000 EUR.

4.3.3 Daň z přidané hodnoty

Francie má celkem tři sazby daně z přidané hodnoty. Základní sazba je ve výši 19,6%, snížená sazba 5,5% (základní potraviny, knihy, vstupné na kulturní a sportovní akce) a super snížená sazba ve výši 2,1% (léčiva, noviny, časopisy, koncesionářské poplatky). Podnikatelé jsou povinni zaregistrovat se k platbě DPH, pokud jejich roční obrat přesáhne 80 000 EUR- při dodání zboží nebo 32 000 EUR- u služeb.⁴³

4.3.4 Spotřební daně

Spotřební daň ve Francii se týká tabákových výrobků, alkoholu a benzínu. Podrobné informace uvedeny v přílohách č. V. - VII.

4.4 Daňový systém Irska

Irsko je republikou, zákonodárná moc je v rukou prezidentky a dvoukomorového parlamentu (sněmovna a senát). Nepatří mezi zakládající členy EU, členem se stalo v roce 1973. Irsko je jednou z evropských zemí, kam odchází mnoho lidí za prací. Tato

⁴³ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 213.

země nemá žádná pracovní omezení, je vstřícná vůči novým pracovním silám a patří k zemím Evropské unie, které se poměrně rychle rozvíjí. V oblasti přímých daní je Irsko zemí s nejnižšími daněmi a je proto velkým lákadlem pro zahraniční firmy.⁴⁴

4.4.1 Daň z příjmu fyzických osob

Pro daň z příjmů fyzických osob jsou stanoveny dvě sazby. Základní - standardní sazba je ve výši 20% a pak zvýšená ve výši 42%. Zvýšenou sazbu má ale velmi málo poplatníků. Existují i odčitatelné položky, mezi které patří například:

- Úroky z úvěru na zakoupení či opravu vlastního bydlení
- Úroky z hypotečních úvěrů
- Dary do výše 10% z celkových příjmů
- Určité náklady na lékařské šetření, které nepokryje zdravotní pojištění

Kromě výše jmenovaných jsou zde i takzvané bonusy, mezi něž patří částky na ovdovělou osobu, postižené dítě, slepého partnera, vyživovaná příbuzná osoba, domácí pečovatel a mnoho dalších. Pokud poplatník platí nájem soukromníkovi, rovněž má nárok na bonus.

4.4.2 Daň z příjmu právnických osob

Základní standardní sazbou z příjmů právnických osob je 12,5% na zisky z obchodní činnosti. Další sazbou je 25% pro zisky z neobchodních činností, těžby ropy apod. Fondy životního prostředí mají sazbu 20%. Do roku 2010 uplatňovalo Irsko výjimku 10% sazby pro výrobní společnosti. Zajímavým lákadlem pro zahraniční firmy je i možnost zvýšených odpisů až do výše 100% v prvním roce podnikání.

4.4.3 Daň z přidané hodnoty

Irsko má jednu standardní sazbu daně ve výši 20% (1. ledna 2012 vzrostla základní sazba na 23%) a dvě snížené ve výši 13,5% (pro stravovací, hotelové a ubytovací služby, pronájmy aut a jiné) a 4,8% (na hospodářská zvířata). Kromě toho jsou zde i oblasti s nulovou sazbou - lékařské produkty a určité druhy tiskovin. Povinnost platit DPH mají plátcí, jejichž roční obrat přesáhne 51 000 EUR - u zboží, a 25 500 EUR - u služeb.⁴⁵

⁴⁴ *Irsko aktuálně: daňový systém* [online]. [cit. 2012-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.irsko-aktualne.cz/danovy-system>>.

⁴⁵ NERUDOVA, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. Praha : ASPI, 2008, s. 169-173.

4.4.4 Spotřební daně

Irsko má stanovenou spotřební daň na určité položky, týká se to především alkoholu, tabáku, pohonných hmot a motorových vozidel. Zvláštní licenci pak musí mít určité druhy zboží, které se do Irska dováží - např. munice, střelné zbraně, výbušniny či nebezpečné omamné látky. Konkrétní sazby spotřebních daní jsou uvedeny v příloze č. V. - VII.

4.5 Daňový systém Itálie

Itálie je pluralitní republikou dvoukomorovým parlamentem. Je jedním ze zakládajících členů Evropských společenství.

4.5.1 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob je rozdělena do několika kategorií:

- Příjmy z nemovitostí
- Investiční příjmy
- Příjmy ze zaměstnání
- Příjmy z výkonu profese
- Příjmy z podnikání
- Ostatní příjmy

Celková výše daňového zatížení u příjmu fyzických osob v Itálii se pohybuje v rozmezí 23 - 43%. Poplatníky jsou rezidenti podléhající neomezené daňové povinnosti a non-rezidenti, kteří mají omezenou daňovou povinnost.

Tabulka č. 4: Daň z příjmu fyzických osob v Itálii⁴⁶

Daňový základ (EUR)	Sazba daně v %
0 – 15 000	23
15 001 – 28 000	27
28.001 – 55.000	38
55.001 – 75.000	41
75.001 a více	43

Namísto odčitatelných položek má Itálie zavedené bonusy.

⁴⁶ *Itálie: Daňový systém* [online]. 2008 [cit. 2012-02-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/gallery/36/11013-it.pdf>>.

Tabulka č. 5: Daňové bonusy fyzických osob v Itálii

Příjem v EUR	Odpočet v EUR
do 15 000	800 – 110 x celkový příjem/15 000
15 001 – 40 000	690
40 001 – 80 000	690 x (80 000 x celkový příjem)/40 000

Kromě toho si může každý odečíst na vyživované dítě 800 EUR (900 EUR na dítě do třech let věku), na každou další závislou osobu 750 EUR x (80 000 celkový příjem)/ 80 000. Další bonusy jsou ve výši 19% na výdaje na lékařské ošetření (max. 129,11 EUR), vzdělání (nesmí překročit státní školné), soukromé životní i zdravotní pojištění (maximálně 245,32 EUR) a úroky z hypotéky (maximálně 686,89 EUR).

4.5.2 Daň z příjmu právnických osob

Sazba daně je stanovena ve výši 33% pro firmy, které v předchozím roce dosáhly příjmy vyšší než 25 mil. EUR (a pro podniky působící v energetice), dále pro ostatní ve výši 27,5% . Dále jsou zdaněné i úroky a to různými srážkovými daněmi: 0% na státní dluhopisy, 12,5% na dluhopisy vydané neregistrovanými společnostmi, 27% na ostatní dluhopisy.

4.5.3 Daň z přidané hodnoty

Standardní sazba je v Itálii ve výši 20% (v září 2011 vzrostla základní sazba na 21% a v letošním roce v září by měla vzrůst na 23% a později na 23,5%), snížená sazba ve výši 10% (tato sazba by měla být zvýšena na 12% a později na 12,5%) a super snížená sazba ve výši 4% (tato sazba by měla zůstat zachována). Do desetiprocentní sazby patří potraviny, elektřina, plyn, voda, vstupné na kulturní a sportovní akce. Do super snížené sazby se řadí především farmaceutické výrobky a některé druhy potravin. **Všechny podnikatelské subjekty jsou povinny se zaregistrovat k platbě DPH bez ohledu na jejich obrat.**⁴⁷

4.5.4 Spotřební daně

Spotřební daň je v Itálii uvalena na alkohol, tabák a pohonné hmoty. Zejména pohonné hmoty se v Itálii dočkaly od 1. ledna 2012 výrazného zdražení. Došlo ke zvýšení spotřební daně o 21% a na mnoha místech se tak vyšplhala cena nafty v přepočtu na 45 Kč. Itálie tak nastartovala benzínovou turistiku. V sousedním

⁴⁷ NERUDOVIÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. Praha : ASPI, 2008, s. 173-176.

Rakousku jsou ceny pohonných hmot nižší zhruba o 10 Kč na litr pohonných hmot. Sazby spotřebních daní jsou uvedeny v přílohách č. V. - VII.

4.6 Daňový systém Lucemburska⁴⁸

Lucembursko je konstituční monarchií, má jednokomorový parlament a je jedním ze zakládajících členů EU.

4.6.1 Daň z příjmu fyzických osob

Dani z příjmu fyzických osob podléhají příjmy: z podnikání, ze svobodných povolání, zemědělství a lesnictví, ze zaměstnání, z movitého majetku z penzí, z pronájmu, licenční poplatky a ostatní příjmy. Poplatníci si od svých příjmů mohou odečíst nezdanitelné částky:

- Výdaje na hospitalizaci, které nahradí zdravotní pojišťovna
- 3 480 EUR na vzdělání dětí
- 3 600 EUR na péči o domácnost
- Dary ve výši 120 EUR, maximálně do výše 20% příjmů
- Zaplacené výživné do výše 20 400 EUR
- Pojistné na životní, zdravotní a jiné pojištění do výše 672 EUR

Sazba daně z příjmu fyzických osob se pohybuje v rozmezí 8% - 38%. Kromě toho se sazba daně zvyšuje o přírážku ve výši 2,5%, která se odvádí do fondu zaměstnanosti.

⁴⁸ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 236-241.

Tabulka č. 6: Sazby daně z příjmu fyzických osob v Lucembursku

Zdanitelný příjem v EUR	Sazba daně v %
do 11 265	0
11 265 - 13 173	8
13 173 - 15 081	10
15 081 - 16 989	12
16 989 - 18 897	14
18 897 - 20 805	16
20 805 - 22 813	18
22 813 - 24 621	20
24 621 - 26 529	22
26 529 - 28 437	24
28 437 - 30 345	26
30 345 - 32 253	28
32 253 - 34 161	30
34 161 - 36 069	32
36 069 - 37 977	34
37 977 - 39 885	36
nad 39 885	38

4.6.2 Daň z příjmu právnických osob

Základní sazba této daně je ve výši 21%. Kromě toho také firmy odvádí přírůžku ve výši 4% do fondu zaměstnanosti. Pro firmy s příjmem do 15 000 EUR je základní sazba daně 20% na příjem do 10 000 EUR a 26% na částku převyšující 10 000 EUR.

4.6.3 Daň z přidané hodnoty

Lucembursko má celkem čtyři sazby daně z přidané hodnoty. Základní sazba je 15%, dále snížená sazba ve výši 12%, druhá snížená sazba ve výši 6% a super snížená sazba ve výši 3%.

3% -potraviny, nápoje, dětské oblečení a obuv, léčiva, knihy, noviny časopisy, hotelové služby, vstupné na kulturní a sportovní akce, odpady, úprava odpadních vod, doprava, stavební práce na nových budovách, lékařské vybavení, distribuce vody, surová vlna

6% - plyn, elektrická energie, dovoz uměleckých děl

12% - víno, pohonné hmoty, tabák, služby poskytované odborníky a propagačními agenturami

15% - základní sazba, vše ostatní

Povinnost k registraci mají subjekty, jejichž roční obrat překročí částku 10 000 EUR.

4.6.4 Spotřební daně

Spotřební daň je určena na konkrétní výrobky - alkohol, alkoholické výrobky, tabák, benzín a ostatní paliva. Týká se rovněž určitých druhů nealkoholických nápojů. Konkrétní sazby jsou uvedeny v přílohách č. V. - VII.

4.7 Daňový systém Německa⁴⁹

Německo je federativní republikou s dvoukomorovým parlamentem a dělí se na 16 spolkových republik. Je zakládajícím členem Evropských společenství.

Daňový systém Německa se dělí na tři úrovně - spolkové daně, zemské daně a obecní daně a přírážky. Poplatníci platí daně sami za sebe nebo v případě manželských párů se mohou rozhodnout, zda budou zdaňovat v rámci společného zdanění manželů nebo samostatně.

4.7.1 Daň z příjmů fyzických osob

V případě příjmu do 7 664 EUR je nulová sazba, u společného zdanění manželů je tato částka dvojnásobná 15 329 EUR. Příjmy nad tuto částku jsou zdaněny nejnižší sazbou odstupňovanými sazbami, nejnižší z nich je 15%, nejvyšší 45%. Kromě základních sazeb se vybírá ještě takzvaný solidární příspěvek ve výši 5,5%, který je určen na obnovu infrastruktury, školství a zdravotnictví v zemích bývalé NDR. Zdanění nepodléhají vyplacené pojistky po úrazech, výplaty penzijního připojištění a stipendia. Poplatníci s příjmy ze závislé činnosti si mohou například odečíst určitou částku na dojíždění do zaměstnání. Dále existují tzv. speciální výdaje:

- 64% z příspěvků na sociální zabezpečení do výše 12 400 EUR
- Výživné do výše 13 805 EUR
- Náklady na vzdělání do 4 000 EUR
- Církevní daň
- Dary - do výše 5%

Kromě těchto výdajů existují i mimořádné výdaje, které jsou spojeny s nemocí, výchovou handicapovaných dětí a nákladů na pečovatelskou službu. Od základů daně si každé poplatník odečítá nezdanitelné částky na poplatníka (7 664 EUR), u manželů (15 329 EUR), na dítě (1824 EUR), na péči o dítě a jeho vzdělání (1 080 EUR).

⁴⁹ NERUDOVÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. Praha : ASPI, 2008, s. 198-202.

Tabulka č. 7: Daň z příjmů fyzických osob v Německu⁵⁰

Zdanitelný příjem v EUR	Sazba daně v %
do 7 664	0
7 665 – 12 739	15 – 23,97
12 740 – 52 151	23,97 – 42
52 152 – 250 000	42
250 001 a více	45

4.7.2 Daň z příjmů právnických osob

Dani z příjmů právnických osob podléhají všechny obchodní a průmyslové společnosti, hospodářská družstva, pojišťovací spolky, různé instituce, nadace a kapitálové společnosti. Základní sazbou je 25%. Kromě této sazby platí i pro právnické osoby solidární příspěvek 5,5%. Pouze dobročinné spolky, profesní a politické strany jsou od daně osvobozeny.

4.7.3 Daň z přidané hodnoty

Tak jako většina zemí Evropské unie, má i Německo dvě sazby daně. Standardní sazba je ve výši 19% a snížená 7%. Do snížené sazby patří potraviny nápoje, noviny, léky, vstupné na kulturní představení a jiné. K placení daně jsou povinni všichni, jejichž roční obrat přesáhne 17 500 EUR.

4.7.4 Spotřební daně⁵¹

Spotřební daně v Německu se vybírají na úrovni spolku a jsou jedním z rozpočtových příjmů (kromě daně z piva, která se dělí mezi spolek a země). Mimo to jsou od placení spotřebních daní osvobozena dvě německé oblasti - ostrov Helgoland a oblast Büsingen, která náleží ke švýcarskému daňovému a celnímu území. Spotřební daně se dělí: daň z piva, z šumivých vín, z lihovin, z minerálních olejů z elektrické energie, z tabáku a z kávy. Kromě toho se k spotřebním daním řadí i daň z dovozu. Přehled sazeb je uveden v příloze č. V. - VII.

4.8 Daňový systém Nizozemí⁵²

Nizozemí je zemí s konstituční monarchií (královna Beatrix) a patří mezi zakládající členy EU.

⁵⁰ *Daňový systém v Německu* [online]. 2008 [cit. 2012-02-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-nemecku/>>.

⁵¹ *Německo: Finanční a daňový sektor* [online]. 2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/nemecko-financni-a-danovy-sektor/5/1000636/#sec5>>.

⁵² ŠÍROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 257-262.

4.8.1 Daň z příjmu fyzických osob

Nizozemský daňový systém má pro daň z příjmu fyzických osob stanoveny 3 základní kategorie - „3 boxes“:

- 1) Příjmy z práce a obydlí - zahrnují se do nich zdanitelné mzdy a platy, zisky z podnikatelských aktivit, příjmy z ostatních aktivit (svobodná povolání, příjmy z poskytování práv, ze služeb), periodické platby a granty (školné, státní podpora), příjmy z obydlí (poplatník musí přičíst 0,55% z tržní hodnoty obydlí)
- 2) Příjmy z podstatných účastí - pokud je poplatník vlastníkem více jak 5% akcií, do příjmů se zahrnuje součet všech vyplacených dividend
- 3) Příjmy z úspor a investic - úroky, příjmy z pronájmu nemovitostí, akcie a cenné papíry, spotřebitelské půjčky, úvěry

V rámci první kategorie si poplatníci mohou odečíst určité částky: úroky z hypotečního úvěru na bydlení, výživné na děti, léčebné výlohy, náklady na vzdělání, dary (min. 60 EUR nebo 1% zdanitelných příjmů, max. 10% ze zdanitelných příjmů).

Tabulka č. 8: Sazby daně z příjmu z práce a obydlí v Nizozemí pro rok 2009

Zdanitelný příjem v EUR	Částka daně v EUR	Sazba daně v %
do 17 878	5 989	33,5
17 878 - 32 127	11 973	42
32 127 - 54 776	21 485	42
nad 54 776		52

Zajímavé je procentuelní rozdělení vybraných daní. První dvě kategorie ve výši 33,5% a 42% v sobě mají zahrnutou daň ve výši 2,35% a 10,85% a zbývající část ve výši 31,15 je příspěvek na národní sociální pojištění. Další dvě sazby ve výši 42% a 52% už v sobě nezahrnují tento příspěvek, jedná se pouze o daň. Osoby starší 64 let mají první dvě kategorie zdaněny sazbami ve výši 15,6% a 24,10% (u obou je příspěvek na sociální pojištění ve výši 13,25%).

Druhá kategorie je zdaňována sazbou ve výši 25%.

Třetí kategorie zdaňuje 4% z čistého zisku z úspor a investic sazbou ve výši 30%, což představuje 1,2% z čisté hodnoty aktiv.

4.8.2 Daň z příjmu právnických osob

Nizozemí má pro daň z příjmu právnických osob stanoveny tři sazby:

- 20% na zisk do výše 40 000 EUR

- 23% na zisk v rozmezí 40 001 - 200 000 EUR
- 25,5% na zisk nad 200 000 EUR

Kromě toho je uvalena na dividendy srážková daň ve výši 15%.

4.8.3 Daň z přidané hodnoty

Také v Nizozemí existují tak jako ve většině států EU dvě základní sazby, standardní ve výši 19% a snížená ve výši 6%. Do snížené sazby patří základní potraviny, léky, lékařské pomůcky, knihy, časopisy, přeprava osob na kulturní a sportovní akce, vodné, zboží a služby využívané v zemědělství. Každý podnikatelský subjekt se v Nizozemí automaticky stává plátcem DPH.

4.8.4 Spotřební daně

Nizozemí má spotřební daň z alkoholu a uhlovodíkových paliv stanovenou pevnou sazbou na měrnou jednotku. U tabákových výrobků je daň odvozena z prodejní ceny. Více v přílohách č. V - VII.

4.9 Daňový systém Rakouska⁵³

Rakousko je federativní republikou s dvoukomorovým parlamentem (Národní rada a Spolková rada) a má 9 spolkových zemí. Rakousko se stalo členem EU v roce 1995.

4.9.1 Daň z příjmu fyzických osob

Této dani podléhají poplatníci rezidenti, kteří mají na území Rakouska trvalý pobyt, nebo se zde zdržují déle jak 6 měsíců v roce a non-rezidenti - ti ostatní (mají omezenou daňovou povinnost). Daň z příjmu je rozdělena do několika kategorií:

- Příjmy ze zemědělství a lesnictví
- Příjmy ze samostatně výdělečné činnosti (naše OSVČ)
- Příjmy ze živnosti
- Příjmy ze závislé činnosti - zaměstnanci
- Příjmy z kapitálu
- Příjmy z pronájmů
- Ostatní příjmy

⁵³ NERUDOVÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. Praha : ASPI, 2008, s. 214-219.

Daňové povinnosti podléhají i určité zaměstnanecké výhody: používání služebního automobilu i pro soukromé účely, zdarma poskytnuté parkovací místo od zaměstnavatele, bezúročné půjčky a půjčky s nízkým úrokem poskytnuté od zaměstnavatele, služební byt zdarma.

Mezi další výhody, které již nepodléhají zdanění, patří pracovní oděv, poskytnutí sportovních aktivit a příspěvky na penzijní připojištění hrazené zaměstnavatelem.

Některé skupiny poplatníků si mohou odečíst ještě další částky: umělci a hudebníci (5% z příjmů, maximálně 2 700 EUR), novináři (7,5%, maximálně 4 050 EUR), prodejní zástupci (5%, maximálně 2 250 EUR).

Do nákladů se mohou započítat i náklady na dopravu do zaměstnání, pokud je ve větší vzdálenosti než 20 km. (495 EUR - 1467 EUR, podle vzdálenosti).

Dále jsou uplatňovány klasické slevy na dani:

- Sleva na manželku ve výši 364 EUR, pokud její příjmy nepřesáhly 2 200 EUR, limit je zvýšený na 6 600 EUR, pokud manželé vychovávají ve společné domácnosti alespoň jedno dítě
- Sleva na dítě ve výši 610,80 EUR, pokud poplatník dostává příspěvky
- Zaměstnanecká sleva 54 EUR
- Převážná sleva 291 EUR (pouze pro přeshraniční pracovníky)
- Sleva pro důchodce 400 EUR (neplatí v případě příjmu vyššího než 21 800 EUR)

Mezi odčitatelné položky dále patří: osobní pojištění, ochrana bydlení, investice - nově vydané cenné papíry (do výše 730 EUR), první připojení k internetu (40 EUR za měsíc) a církevní příspěvky (75 EUR).

Tabulka č. 9: Sazby daně z příjmu fyzických osob v Rakousku⁵⁴

Výše příjmu za rok v EUR	Sazba daně v %
méně než 10 000	0,0
10 000 - 25 000	38,33
25 000 - 51 000	43,596
více než 51 000	50,0

4.9.2 Daň z příjmu právnických osob

Základní sazba je stanovena ve výši 25 %. Rakousko má pro právnické osoby zavedenou takzvanou minimální daň, která musí být zaplácena i v tom případě, kdy je

⁵⁴ *Daňový systém v Rakousku* [online]. 2008 [cit. 2012-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-rakousku/>>.

vykazována daňová ztráta. Pro společnosti s ručením omezeným je to daň ve výši 1 750 EUR a pro akciové společnosti 3 500 EUR.

4.9.3 Daň z přidané hodnoty

Základní standardní sazba pro DPH je v Rakousku ve výši 20% a snížená pak ve výši 10%. Do snížené sazby patří potraviny, knihy, noviny, cestovní ruch, zemědělské výrobky a veřejné služby. Ve dvou oblastech Jungholz a Mittelberg je uplatňována základní sazba ve výši 16% a snížená sazba je stejná 10%. Povinnost registrace k platbě DPH mají poplatníci, jejichž obrat přesáhne 22 000 EUR.

4.9.4 Spotřební daně

Rakousko má uvaleny spotřební daně na pivo, šumivé víno, tabákové výrobky, výrobky s obsahem lihu, výrobky z ropy a nové automobily. Jednotlivé sazby jsou uvedeny v příloze č. V. - VII.

4.10 Daňový systém Slovenska⁵⁵

Slovensko je stát s jednokomorovým parlamentem a prezidentem. Členem EU se stalo stejně jako Česká republika v roce 2004 a od 1. 1. 2009 zavedlo euro.

4.10.1 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob se vztahuje na příjmy:

- 1) Ze závislé činnosti - příjmy ze současného pracovního, služebního, či jiného poměru, za práci společníků, jednatelů, členů družstev, platy ústavních činitelů, odměny za funkce ve státních orgánech
- 2) Z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti a z pronájmů - příjmy ze živnosti, ze zemědělské činnosti, lesního a vodního hospodářství, z podnikání podle zvláštních předpisů (lékaři, právníci), příjmy společníků obchodních a komanditních společností
- 3) Z kapitálového majetku - výhry, výnosy, úroky z cenných papírů
- 4) Ostatní - z převodu účasti na společnostech, ze zděděných práv, z převodu cenných papírů⁵⁶

Základní sazba daně z příjmu fyzických osob ze základu daně sníženého

⁵⁵ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 289-293.

⁵⁶ NERUDOVA, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. Praha : ASPI, 2008, s. 226.

o nezdanitelné položky je ve výši 19%. Mezi nezdanitelné části patří:

- 22,5 násobek roční částky životního minima - 4 025,70 EUR (pro poplatníka s příjmem do 15 387 EUR)
- 44,2 násobek roční částky životního minima, snížená o jednu čtvrtinu celkového příjmu poplatníka - 7 908,30 EUR (pro poplatníky s příjmem nad 15 387 EUR)
- Příspěvky na důchodové spoření
- Daňový bonus 19,32 EUR měsíčně na každé vyživované dítě

4.10.2 Daň z příjmu právnických osob

Mezi subjekty daně z příjmu právnických osob na Slovensku patří akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti a družstva. Základní sazba daně je ve výši 19%.

4.10.3 Daň z přidané hodnoty

Slovensko uplatňuje dvě sazby daně z přidané hodnoty, standardní je ve výši 19% (od roku 2011 je 20%) a snížená ve výši 10%. Do snížené sazby patří léčiva a pomůcky pro hendikepované osoby. Povinnost zaregistrovat se k platbě k DPH mají poplatníci s ročním obratem 35 000 EUR a více.

4.10.4 Spotřební daně

Slovensko má spotřební daň uvalenu na víno, pivo, tabákové výrobky, líh, minerální oleje, uhlí, elektřinu a zemní plyn. Správu daní vykonává celní úřad. Jednotlivé sazby jsou uvedeny v příloze č. V. - VII.

5 NEPŘÍMÉ DANĚ A JEJICH VLIV NA DAŇOVOU KONKURENCI MEZI JEDNOTLIVÝMI ČLENSKÝMI STÁTY EU

5.1 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty můžeme definovat jako všeobecnou daň ze spotřeby, kterou je zatěžována přidaná hodnota poskytnutého zboží a služeb. Tato daň je vybírána na každém stupni výroby, distribuce a prodeje. Každý občan, žijící v některém ze států Evropské unie je vlastně plátcem DPH při svých každodenních nákupech. DPH je stanovena procentuelně z ceny zboží či služeb. Každý plátcem daně snižuje svou daňovou povinnost o částku DPH, kterou sám zaplatil při koupi zboží ostatním plátcům. Finálním plátcem daně je konečný spotřebitel - občan EU. Výhodou je vlastnost této daně, která je v neutrální pozici ke svým plátcům. V celém procesu od výroby ke spotřebě je zdaněna na několika úrovních tím jak prochází distribučními články a postupně se přesouvá ke konečnému spotřebiteli. Povinnost odvodu DPH je zavedena ve všech státech EU. Konečná podoba DPH je určována legislativou jednotlivých národních daňových systémů. Rámcově však musí odpovídat určitým parametrům, které jsou stanoveny legislativou EU - směnicemi. Každá provedená transakce má dáno své místo zdanitelného plnění, které je v rámci EU stanoveno sídlem firmy nebo trvalým bydlištěm poskytovatele služeb. Existují však oblasti, které mají určité výjimky - finanční a pojišťovací služby, poradenské služby, pronájem zboží, pronájem pracovních sil, reklamní služby, převod práv, služby rozhlasového a televizního vysílání, telekomunikační služby a služby zprostředkovatelů.

Evropská unie stanovila určitá rozmezí, ve kterých by se měly pohybovat standardní i snížená sazba DPH. Směrnici č.92/77/EHS ze dne 19. října 1992, která pozměňovala šestou směrnici Rady, byly vymezeny hranice daňových pásem. Pro standardní sazbu to nemělo být nižší než 15% a pro sníženou sazbu nižší než 5%. Tato směrnice měla účinnost od 1. 1. 1993 a o dva roky později měla Rada opět jednat o stanovení minimální hranice základní sazby DPH. Přesto se v mnoha státech uplatňovaly a stále uplatňují i další snížené sazby:

- Belgie (6% a 12%),
- Lucembursko (6% a 12%),
- Rakousko (10% a 12%),

dále super snížená sazba (Francie - 2,1%, Lucembursko - 3%, Itálie - 4%) a v některých

případech i nulová sazba (Irsko - na lékařské výrobky a určité druhy tiskovin). Evropská unie vymezila okruh zboží a služeb, které mohou podléhat snížené sazbě DPH: potraviny, lékařské výrobky, zdravotnické potřeby, dětské sedačky, dodávky vody, úprava odpadních vod, svoz odpadu, přeprava cestujících, noviny, časopisy, letáky, brožury, vstupné na kulturní a sportovní akce, ubytovací služby, zboží a služby poskytované charitativními organizacemi, pohřebnictví, dentální a lékařské služby.

5.1.1 Historický vývoj daně z přidané hodnoty v Evropské unii⁵⁷

Jediným státem, který jako první používal obratovou daň, která byla založena na zdanění přidané hodnoty produkce u každé úrovni výroby, byla Francie. Ostatní státy používaly takzvaný kaskádový systém, který byl uvalován na hrubou (ne přidanou) hodnotu produkce v každém výrobním stupni. Je jasné, že se jednalo o zcela rozdílné typy zdanění. Vzhledem k tomu, že jedním z cílů Evropských společenství bylo vytvoření jednotného vnitřního trhu, byla zde nutnost jednotného zdanění v oblasti nepřímých daní. V roce 1967 doporučila Komise ve své 1. směrnici všem členským státům zavést daň z přidané hodnoty do svých daňových systémů. Toto rozhodnutí se stalo prvním krokem na cestě k harmonizaci daňových systémů, přestože každá země má i v dnešní době rozdílné standardní i snížené sazby DPH. Tato daň je podle práva Evropských společenství uplatňována na dodávky zboží a služeb ve všech členských státech EU. Samotná harmonizace DPH je upravována na základě hlavních dokumentů Evropských společenství, kterými je Smlouva o založení ES. V kompetenci jednotlivých členských států nadále zůstávají pravidla o vyměřování a výběru DPH. Touto první směrnicí č.67/228/EEC, která byla přijata v roce 1967 byla oficiálně zavedena daň z přidané hodnoty ve všech zemích Evropských společenství a byla definována jako daň ze spotřeby stanovená procenty z prodejní ceny. Cílem této směrnice bylo přejít ve všech členských zemích z dosavadního systému obratových daní převážně kaskádového charakteru na systém DPH nejpozději do 1. ledna 1970. Existovalo mnoho důvodů, proč bylo nutné přejít na daň z přidané hodnoty:

- všeobecná daň, která je zaměřena na všechny stupně výroby, distribuce, včetně poskytování služeb
- DPH má u srovnatelných výrobků podobné daňové zatížení ve všech členských státech
- Snaha o vytvoření jednotného evropského trhu

⁵⁷ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 116-122.

- Zajistit volný pohyb zboží a služeb a přitom ponechat určitý prostor pro hospodářskou soutěž
- Snazší orientace v mezinárodním obchodování díky známým sazbám DPH jednotlivých členských států

Tato první etapa bývá označována jako strukturální harmonizace nepřímých daní v Evropské unii.

Druhou etapou harmonizace daňových systémů bylo sladění daňových sazeb, které je však velmi složité. Jednotlivé členské země si velmi zakládají na národní tradici a samotný proces je pro ně zasahováním do národní suverenity státu. Výběr nepřímých daní představuje významný podíl na příjmech státního rozpočtu jednotlivých zemí, což v případě stanovení sazby Evropskou unií může velmi ovlivnit ekonomiku některých států. Kromě toho jsou daňové sazby jedním z významných nástrojů fiskální politiky daného státu. V neposlední řadě je jedním z významných faktorů princip jednomyslnosti, kdy rozhodování Komise v případě přijímání směrnic a jejich začleňování do národních systémů naráží na nesouhlas určitých států. Tato druhá etapa se proto zaměřila pouze na určité přiblížení daňových sazeb. V tomto duchu bylo stanoveno rozmezí daňových sazeb DPH pro standardní i sníženou sazbu.

Zároveň s přijetím první směrnice byla zároveň schválena i druhá směrnice č.67/228/EHS, která se zaměřila na přesnou definici daně, místa, předmětu plnění, stanovení plátců, vymezení prodeje zboží a poskytování služeb. Přesto konkrétní úprava legislativy týkající se výběru daně zůstala v kompetenci jednotlivých členských států, které tak mohly výběr daně přizpůsobit svým konkrétním podmínkám, využít speciální režimy v případě malých podniků či zemědělského sektoru. Rovněž zůstalo v kompetenci jednotlivých států vymezení konkrétního druhu zboží a služeb a jejich rozřazení do standardní či snížené sazby. Výraznější omezení se týkalo pouze využívání nulové sazby. Také bylo stanoveno, že dovážené zboží bude zdaněno stejnou sazbou daně jako zboží domácí výroby.

Přestože se členské země snažily přejít na systém daně z přidané hodnoty, tak jak bylo stanoveno v první směrnici, ne všude se tento záměr dařil. Prvním státem, který aplikoval DPH do svého daňového systému, byla Francie (1967), poté Německo (1968), Nizozemí (1969) a Lucembursko (1970). Zbylé dva státy Belgie a Itálie se potýkaly s problémy. Proto byla v roce 1969 přijata třetí směrnice č. 69/463/EHS, která umožňovala Belgii přejít na systém DPH nejpozději do konce roku 1972. Nakonec to Belgie zvládla již v roce 1971. Další dvě směrnice, čtvrtá č.71/401/EHS a pátá č. 72/250/EHS se tentokrát týkaly Itálie, která měla jejich prostřednictvím posunutý

termín zavedení DPH až do 1. července 1972 (čtvrtou směrnicí) a poté další termín až do 1. ledna 1973. Tak se i stalo a Itálie přijala systém DPH v roce 1973. Tímto byla DPH přijata všemi zakládajícími státy Evropských společenství a kromě nich přešly na systém DPH i další evropské země Dánsko (1967), Irsko (1972) a Velká Británie (1973). Všechny tyto tři země se staly členy Evropských společenství 1. ledna 1973.

Z historického hlediska bývá jako nejdůležitější považována šestá směrnice Rady č.77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu, která bývá také označována jako směrnice základní (byla přijata 17. května 1977). Tato směrnice přesně definuje územní působnost, osoby k dani povinné, zdanitelná plnění týkající se dodání zboží a poskytování služeb, místo zdanitelného plnění a daňovou povinnost, základ daně, sazby daně, osvobození od daně, odpočet daní, daňové dlužníky a jejich povinnosti, zvláštní režimy pro malé podniky, zemědělce a cestovní kanceláře, zjednodušené postupy, přechodná ustanovení, rovněž zřizuje Poradní výbor pro daň z přidané hodnoty a jiné. Cílem této směrnice bylo co nejvíce přiblížit národní daňové systémy. Tato základní směrnice byla od své původní verze více jak třicetkrát novelizována. Přehled nejdůležitějších úprav a novelizací této šesté směrnice je uveden v příloze č. I.

5.1.2 Daň z přidané hodnoty v České republice

V roce 1993 došlo ke změně české daňové soustavy. Do té doby používala naše země systém daně z obratu tak jako většina evropských států. Daň z přidané hodnoty měla mnoho předností oproti dani z obratu. Zahrnovala prakticky celou oblast podnikání (výjimky byly pouze u osvobozených činností), podléhalo jí veškeré zboží dovezené ze zahraničí, byla to daň neutrální, pokud se týkalo konkurenceschopnosti jednotlivých podnikatelů a také transparentnosti. Jejím zavedením došlo ke sblížení daňových mechanismů, které fungovaly v rámci národních ekonomik. Od 1. 1. 1993 byla zákonem č. 588/1992 Sb. ČNR o dani z přidané hodnoty (ze dne 24. listopadu 1992) zavedena DPH s dvěma sazbami, základní ve výši 23% a sníženou ve výši 5%. Povinnost zaregistrovat se k platbě DPH měli poplatníci, jejichž obrat za poslední rok (12 měsíců jdoucích po sobě) přesáhl částku 2 000 000 Kč. Dalším zákonem, který upravuje DPH a zároveň ruší platnost toho předchozího je zákon 235/2004 Sb. ze dne 1. dubna 2004. Poslední úprava týkající se DPH je novela č. 47/2011 Sb. ze dne 9. února 2011.

V současné době jsou plátcí daně z přidané hodnoty fyzické i právnické osoby, které mají sídlo nebo místo podnikání na území České republiky a jejichž roční obrat

přesáhl částku 1 000 000 Kč. Sazby daně jsou v současné době ve výši 20% - základní sazba a 14% - snížená sazba. Daň se odvádí čtvrtletně u poplatníků, jejichž roční obrat nepřesáhl 10 000 000 Kč a měsíčně, pokud je jejich roční obrat vyšší než 10 000 000 Kč. Česká republika má v plánu v roce 2013 zvýšit sazby o jedno procento, ve hře je i sjednocení sazeb DPH, kdy základní sazba by klesla na 17,5% a snížená by se naopak zvýšila na 17,5%. Tím by se naše země stala jednou z mála s jednou jednotnou sazbou DPH. Jedinou zemí uplatňující jednu sazbu daně je v rámci EU Dánsko, které má jednotnou sazbu ve výši 25%.

5.1.3 Budoucnost daně z přidané hodnoty⁵⁸

DPH zaujala svou pozici ve všech členských státech EU (je třeba podotknout, že i mnohé další země stojící mimo EU používají pro zdanění spotřeby Daň z přidané hodnoty), proto je s ní velmi úzce spjata i budoucnost Evropské unie. DPH má rovněž své nezastupitelné místo z hlediska podílu na hrubém domácím produktu. Procentuelní podíl se neustále zvyšuje. V roce 1995 byl průměrný podíl DPH na hrubém domácím produktu členských států EU 6,8%, v roce 2000 to bylo 7,1% a v roce 2007 jeho hodnota dosáhla 8%.

Vzhledem k tomu, že by harmonizace DPH vedla k výrazným změnám jednotlivých národních daňových systémů, ovlivnila by tím pádem i rozpočet i další oblasti (politiku, sociální oblast), zůstává tento proces ve fázi částečné harmonizace, kdy jsou stanoveny minimální sazby DPH (standardní i snížené) a zároveň je určen časový režim pro další snížené sazby, popřípadě super snížené sazby, zejména konečné termíny pro jejich používání. Další překážkou na cestě k úplné harmonizaci daňových sazeb je princip jednomyslnosti v rozhodování EU. Většina členských zemí zatím není ochotna ke sjednocení sazeb a v současné době je pro DPH stále používán princip země určení.

V roce 2008 bylo předloženo sdělení **COM (2008) 147**, kterým se má v budoucnu změnit směrnice Rady 2006/112/ES, jehož úkolem je boj proti daňovým podvodům uvnitř Společenství. S tím souvisí i předpokládané vybudování elektronické sítě zvané Eurofics, která by měla sloužit ke komunikaci mezi členskými státy EU. Tento jednotný systém by měl propojit sítě jednotlivých daňových úřadů a tím urychlit vzájemnou komunikaci. Zároveň má být nástrojem při utváření strategií v boji proti daňovým podvodům.

⁵⁸ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 119 a 148-151.

Dne 12. Února 2008 bylo přijato **nařízení Rady ES č.143/2008**, kterým se mění nařízení ES č. 1798/2003 pokud jde o zavedení nástrojů správní spolupráce a výměnu informací s ohledem na pravidla týkající se místa poskytnutí služby, zvláštních režimů a postupu při vrácení DPH. Toto nařízení vymezuje údaje, které by měl poskytovat stát poskytovatele služby členskému státu, v němž žije příjemce služby. Změny nařízení 1798/2003 byly stanoveny s účinností od 1. 1. 2010 a další změna s účinností od 1. 1. 2015. Další etapou týkající se budoucnosti DPH bylo rozšíření seznamu služeb, kde by bylo možné uplatnit sníženou sazbu DPH (rozhlas, televize, služby lékařů, zahradnické služby, úklid ulic, pohřebnictví). Některé členské země však s tímto nesouhlasí.

Dalším dokumentem, který se týká budoucnosti DPH je **COM (2009) 511 final**, který má pozměnit směrnici 2006/112/ES. Tento návrh předpokládá, že v období do 31. 12. 2014 by mohly členské státy na dobu dvou let zavést a používat mechanismus, kdy by povinnost odvést daň měla osoba, které bylo zboží či služba poskytnuta. K tomuto účelu byly vymezeny tři kategorie uvedené v příloze návrhu.

Na základě rozhodnutí evropského parlamentu a Rady byl zaveden **víceletý akční program Evropského společenství Fiscalis 2013**, který navazuje na Fiscalis 2003 - 2007. Cílem programu je lepší fungování systémů zdanění na vnitřním trhu. Kromě toho se zaměřuje na efektivní výměnu informací v oblasti daní z příjmu, majetkových daní, DPH a spotřebních daní. Snahou je i snížit administrativní náklady jak na straně poplatníků, tak u správců daně a v neposlední řadě i zamezit daňovým podvodům.

5.2 Spotřební daně

Od 1. ledna 1993 bylo v rámci Evropské unie povoleno nakupovat neomezené množství alkoholu a tabáku určených pro osobní spotřebu v kterémkoliv členském státě. Masivní rozdíly v sazbách spotřebních daní by však mohly vést k rozsáhlým podvodům v této oblasti, proto bylo nutné i v této oblasti začít harmonizaci. Ta probíhala přijetím směrnice EU ze dne 19. října 1992 formou dohody o minimálních povolených sazbách.⁵⁹

Spotřební daň zatěžuje užívání nebo spotřebu určitých výrobků dodatečně.⁶⁰ Patří mezi nepřímé daně, jejím cílem je zvýšit příjmy státního rozpočtu (příjmy

⁵⁹ BALDWIN, R., WYPLOSZ, CH. *Ekonomie evropské integrace*. 2. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008, s. 108.

⁶⁰ *Malá encyklopedie Evropské unie*. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1997, s. 205.

z prodeje pohonných hmot) nebo naopak snížit prodej škodlivých výrobků - alkohol, cigarety. Spotřební daně - akcízy mají selektivní charakter. Tyto daně jsou uvaleny na určité druhy výrobků - minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty a tabákové výrobky. Základ daně tvoří množství, které může být vyjádřeno v kusech, tunách hektolitrech litrech apod. Jednotlivé akcízy jsou uvaleny jednorázově - buď na výrobním stupni či při dovozu u dovozce. Význam daní ze spotřeby je dán podílem na hrubém domácím produktu a podílem na celkových daňových výnosech. Podíl daní ze zboží a služeb je uveden v příloze č. IV. Výběr spotřebních daní je jedním z významných zdrojů veřejných rozpočtů ve všech zemích OECD. Podle klasifikace OECD je příjem shrnut ve **skupině 5000**.

5.2.1 Charakteristika akcízů v rámci EU⁶¹

Podobně jako u DPH bylo nutné sjednotit zdanění akcízů ve všech členských státech EU. Rozdílné sazby měly velký vliv na vzájemný obchod mezi členskými státy a tudíž i nepříznivý dopad na hospodářskou soutěž.

V první etapě byl stanoven okruh výrobků, které byly podrobeny akcízům. Směrnice **72/43/EHS** zavedla povinnost členským státům přijmout tyto akcízy: minerální oleje, lihoviny, pivo, víno a tabák. Princip zdaňování byly podle země určení. Výrobek je tedy zdaňován v zemi spotřeby.

Současně se zavedením jednotného trhu 1. 1. 1993 nabyla účinnosti směrnice **92/12/EHS** ze dne 25. 2. 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani, která měla zásadní vliv na harmonizaci v oblasti akcízů. Tímto dokumentem byl zaveden obecný režim pro výběr daně, upravení výroby, zpracování, přeprava a skladování (zavedení autorizovaných daňových skladů) a Jednotný celní sazebník. Tato směrnice bývá někdy nazývána horizontální směrnicí. Cílem bylo vytvoření a fungování vnitřního trhu Společenství, kde by byl volný pohyb akcízovaných výrobků. Bylo mnoho důvodů pro přijetí této směrnice. Za prvé to bylo vymezení výrobků podléhajících akcízům a sjednocení daňové povinnosti, dalšími byla nutnost přijetí jednotných předpisů pro jejich pohyb, stanovení jednotného průvodního dokladu pro snadnou identifikaci zásilek s avízovanými druhy zboží, nutnost provádění kontrol v autorizovaných skladech. V neposlední řadě byl zřízen Výbor pro spotřební daň.

Poté následovaly další směrnice, které navazují na předchozí směrnici a bývají

⁶¹ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 153-170.

označovány jako strukturální - ty vymezují základy akcíků. Kromě toho byly přijaty směrnice, jež stanovují konkrétní částky akcíků, takzvané směrnice o sazbách. Směrnice **92/81/EHS** se týká jednoho z nejdůsnosnějších akcíků - zdanění spotřeby minerálních olejů. Podle Jednotného celního sazebníku byly klasifikovány jednotlivé druhy: benzín, nafta, petrolej, zemní plyn a topné oleje. Sazby těchto akcíků stanovila směrnice **92/82/EHS**. Minerálních olejů se týkala i směrnice **2003/96/ES** ze dne 27. 10. 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Došlo k rozlišení sazeb zdanění podle způsobu použití na produkty určené jako pohonné hmoty, dále jako palivo pro obchodní účely nebo jako prostředek pro výrobu energií. Touto směrnicí byly zrušeny předchozí dvě 92/81/EHS a 92/82/EHS. Rovněž byly stanoveny minimální úrovně zdanění pro pohonné hmoty. Směrnice **92/83/EHS** byla zaměřena na spotřebu lihu a alkoholických nápojů. Detailnějším členěním došlo na rozlišení **piva** - obsah vyšší než 0,5% alkoholu, **vína tichého** - hroznové víno s obsahem alkoholu 1,2% - 15% (ostatní vína do 18%), **vína šumivá** - obsah alkoholu od 1,2% - 15%, **fermentovaných nápojů** - silnější vína míchaná s alkoholem s obsahem alkoholu do 22%, **meziproduktů** - obsah alkoholu 1,2% - 22%, **alkohol** - obsah alkoholu vyšší než 22%. Minimální sazby byly stanoveny směrnicí **92/84/EHS** ze dne 19. 10. 1992 o sblížování sazeb spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů. Základem pro výběr daně z lihu byl objem čistého alkoholu, u daně z vína a meziproduktů byl stanoven objem konečného výrobku a u piva optická koncentrace. Sazby daně jsou touto směrnicí stanoveny pouze v minimální výši. U vína je stanovena nulová sazba. Do spotřebních daní řadíme i daň z tabákových výrobků. Tuto oblast upravovaly dvě směrnice **92/79 EHS** o sblížování daní z cigaret a **92/80/EHS** o sblížování daní z tabákových výrobků jiných než cigarety. V roce 2002 byla přijata nová směrnice **2002/10ES**, která mění předchozí dvě směrnice výše zmiňované směrnice týkající se tabákových výrobků. Zavedla minimální daňové zatížení ve výši 57% z maloobchodní ceny cigaret a fixní minimální částku 60 EUR na 1000 cigaret (od 1. 7. 2006 64 EUR na 1 000 cigaret). Členské státy, které mají minimální spotřební daň ve výši 95 EUR na 1 000 cigaret, nemusí splnit požadavek 57% (od 1. 7. 2006 je částka 95 EUR zvýšena na 101 EUR). Kromě samotných směrnic týkajících se spotřebních daní, bylo nutné přijmout i směrnice týkající se poskytování informací v této oblasti. Proto bylo přijato nařízení č. **2073/2004** ze dne 16. 11. 2004 o správní spolupráci v oblasti spotřebních daní.

5.2.2 Spotřební daně v České republice⁶²

Česká republika má stanoveny výrobky, které podléhají spotřební dani. Spotřební daň pro minerální oleje je stanovena:

- motorové a ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu s obsahem olova do 0,013 g/l včetně **12 840 Kč/1 000 l**
- motorové a ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu s obsahem olova nad 0,013 g/l **13 710 Kč/1 000 l**
- střední oleje, těžké plynové oleje **10 950 Kč/1 000 l**
- těžké topné oleje **472 Kč/t**
- odpadní oleje **660 Kč/1 000 l**
- zkapalněné ropné plyny podle §45 odst. 1 písm. e) **3 933 Kč/t**
- zkapalněné ropné plyny podle §45 odst. 1 písm. f) **0 Kč/t**
- zkapalněné ropné plyny podle §45 odst. 1 písm. g) **1 290 Kč/t**

Spotřební daň z piva

U daně z piva je stanovena pro rok 2012 základní sazba ve výši 32% na 1 hl a pak snížené sazby v rozmezí 16 - 28,8% (v závislosti na produkci piva, pouze **malé nezávislé pivovary s produkcí do 200 000 hl ročně**).

Spotřební daň z lihu

- líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207 **28 500 Kč/hl etanolu**
- líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou destilátů z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období **28 500 Kč/hl etanolu**
- líh obsažený v destilátech ovocných z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období podle zákona o lihu **14 300 Kč / hl etanolu**
- líh obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy nomenklatury **28 500 Kč / hl etanolu**

⁶² *Spotřební daň - minerální olej* [online]. [cit. 2012-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dph-a-spotrebni-dane/spotrebni-dane/mineralni-olej/>>.

Spotřební daně z vína a meziproduktů

- Šumivá vína (podle § 93 odst. 2) **2 340 Kč/hl**
- Tichá vína (podle § 93 odst. 3) **0 Kč/hl**
- Meziprodukty (podle § 93 odst. 4) **2 340 Kč/hl**

Spotřební daň u tabáku a tabákových výrobků

- Cigarety 1,12 Kč / kus +28 % z prodejní ceny, celkem však nejméně 2,10 Kč/kus
- Doutníky, cigarillos 1,25 Kč/kus
- Tabák ke kouření **1 400 Kč/kg**
- Ostatní tabák 1 350 Kč/kg

Celkovou daň u cigaret tvoří spotřební daň současně s DPH.

6 VLASTNÍ VÝZKUM - VLIV ZMĚNY SAZBY SPOTŘEBNÍ DANĚ NA JEJÍ VÝBĚR V PŘÍHRANIČNÍCH OBLASTECH JIHOČESKÉHO KRAJE

V této výzkumné části je použito pro sběr primárních informací několik metod. Patří mezi ně pozorování, šetření a jedna z kvalitativních metod - rozhovor.⁶³ Při vlastním pozorování jsem se zaměřila na dopad výše spotřební daně v příhraničních oblastech Jihočeského kraje.

V celém procesu bylo využito standardizovaného typu pozorování, kdy byly sledovány určité druhy výrobků. Patřily mezi ně benzín, nafta, cigarety a alkohol. Na základě samotného šetření byly zjištěny skutečnosti o dopadu vývoje spotřebních daní na prodej vybraných komodit. V průběhu šetření byly pokládány otázky, které se týkaly konkrétních druhů výrobků. Sestavený dotazník je obsahem přílohy č. X. Jedněmi z produktů, u kterých je povinnost odvádět spotřební daň jsou pohonné hmoty. Jak je tomu u benzínu a nafty v některých členských státech EU objasňuje následující kapitola.

6.1 Nepřímé daně u pohonných hmot⁶⁴

Pohonné hmoty patří mezi druh zboží, které je kromě DPH zdaňováno spotřebními daněmi, konkrétně benzín a nafta podléhají dani z minerálních olejů. Pokud bychom se podívali na cenu, tak se skládá z ceny produktu, daní (DPH a spotřební daně) a distribuční marže. Více jak 50% z ceny tvoří daně.

Zdanění pohonných hmot v České republice

Výpočet zdanění benzínu: Průměrná cena benzínu je v současné době cca 35,40 Kč za litr. DPH u pohonných hmot je 20%. Spotřební daň u benzínu činí 12,84 Kč za litr. Spotřební daň z litru benzínu je 12,84 Kč a DPH 5,90 Kč (35,40 Kč: 120 x 20). Celkové zdanění u litru benzínu dosahuje 18,74 Kč, tedy **53%** konečné ceny benzínu.

Výpočet zdanění u nafty: Průměrná cena nafty se pohybuje okolo 34,80 Kč za litr. Sazba DPH rovněž 20%. Spotřební daň u nafty činí 10,95 Kč za litr. Spotřební daň

⁶³ LIŠKA, V. *Doctorandus (průvodce budoucích Ph.D.)*. Praha : Professional Publishing, 2004, s. 106-111.

⁶⁴ *Porovnání zdanění benzínu a nafty v ČR a u našich sousedů* [online]. 2011 [cit. 2012-02-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/314546-porovnani-zdaneni-benzinu-a-nafty-v-cr-a-u-nasich-sousedu/>>.

z litru nafty je tedy 10,95 Kč a DPH 5,80 Kč (34,80 Kč: 120 x 20). Celkové zdanění u litru nafty dosahuje 16,75 Kč, tedy **48%**.

Zdanění pohonných hmot v Německu

Výpočet zdanění u benzínu: Litr benzínu stojí v průměru 1,69 EUR. DPH u pohonných hmot činí 19%. Spotřební daň činí 0,65 EUR a DPH 0,27 EUR (1,69 EUR: 119 x 19). Spotřební daň u benzínu činí 65,45 centů za litr. Celkové zdanění u litru benzínu v Německu tedy dosahuje 0,92 EUR, tedy **54%** konečné ceny benzínu pro zákazníka.

Výpočet zdanění u nafty: Průměrný litr nafty stojí 1,46 EUR. DPH je 19%. Spotřební daň u nafty je 47,40 centů za litr. Spotřební daň činí 0,47 EUR a DPH 0,23 EUR (1,46 EUR: 119 x 19). Celkové zdanění u litru nafty v Německu tedy dosahuje 0,7 EUR, tedy **48%** konečné ceny nafty pro zákazníka.

Zdanění pohonných hmot na Slovensku

Výpočet zdanění u benzínu: Litr benzínu stojí v průměru 1,49 EUR. DPH u pohonných hmot činí 20% (základní sazba DPH na Slovensku). Spotřební daň u benzínu činí 51,5 centů za litr. Spotřební daň činí 0,515 EUR a DPH 0,25 EUR (1,49 EUR: 120 x 20). Celkové zdanění u litru benzínu dosahuje 0,765 EUR, tedy **51%** konečné ceny benzínu pro zákazníka.

Výpočet zdanění u nafty: Litr nafty stojí v průměru 1,38 EUR. DPH je 20%. Spotřební daň u nafty je 36,8 centů za litr. Spotřební daň činí 0,368 EUR a DPH 0,23 EUR (1,38 EUR: 120 x 20). Celkové zdanění u litru nafty na Slovensku tedy dosahuje 0,60 EUR, tedy **43 %** konečné ceny nafty pro zákazníka.

Zdanění pohonných hmot v Rakousku

Výpočet zdanění u benzínu: Průměrně stojí litr benzínu 1,42 EUR. U pohonných hmot je 20% DPH (základní sazba). Spotřební daň u benzínu je 0,482 EUR za litr benzínu. Spotřební daň u litru benzínu tedy dosahuje 0,48 EUR a DPH 0,24 EUR (1,42 EUR: 120 x 20). Celkové zdanění u litru benzínu v Rakousku činí 0,72 EUR, tedy **51%** z konečné ceny benzínu.

Výpočet zdanění u nafty: Průměrně stojí litr nafty 1,34 EUR. DPH je 20%. Spotřební daň u nafty je 0,397 EUR za litr benzínu. Spotřební daň u litru nafty tedy dosahuje 0,4 EUR a DPH 0,22 EUR (1,34 EUR: 120 x 20). Celkové zdanění u litru nafty je 0,62 EUR, tedy **46%** konečné ceny nafty pro zákazníka.

Zdanění pohonných hmot v Polsku

Výpočet zdanění u benzínu: Průměrně stojí litr benzínu 5,18 PLN (1,32 EUR). Pro přepočet použit kurz 1 EUR = 3,937 PLN. U pohonných hmot je 23% DPH (základní sazba). Spotřební daň u benzínu je 1,66 PLN (0,42 EUR) za litr benzínu. Spotřební daň u litru benzínu tedy dosahuje 0,42 EUR a DPH 0,25 EUR (1,32 EUR: 123 x 23). Celkové zdanění u litru benzínu v Polsku činí 0,67 EUR, tedy **51%** z konečné ceny benzínu.

Výpočet zdanění u nafty: Průměrně stojí litr nafty 5,05 PLN (1,28 EUR). Pro přepočet použit kurz 1 EUR = 3,94 PLN. DPH je rovněž 23 %. Spotřební daň u nafty je 1,28 PLN (0,32 EUR) za litr benzínu. Spotřební daň u litru nafty tedy dosahuje 0,32 EUR a DPH 0,24 EUR (1,28 EUR: 123 x 23). Celkové zdanění u litru nafty je 0,56 EUR, tedy **44%** konečné ceny nafty pro zákazníka.

Z přehledu výše uvedeného srovnání je patrné, že přestože Polsko má nejvyšší sazbu DPH ve výši 23%, celkové procentuelní zdanění je v této zemi nejnižší, 51% u benzínu a 44% u nafty. Slovensko a Rakousko jsou na tom stejně u benzínu 51%, u nafty je procentuelní zdanění poněkud vyšší (43% a 46%). Nejvyšší zdanění paliv má Německo, benzín 54%, nafta 48%. Hned za ním je Česká republika se zdaněním 53% benzínu a 48% nafty (stejně jako Německo). Velmi významnou roli v ceně pohonných hmot hraje kromě sazby DPH i spotřební daň. Ta představuje velmi významný podíl z ceny paliv.

6.2 Vlastní dotazování - vliv změny sazby DPH a spotřebních daní u podnikatelů v pohraničí

Vlastní šetření probíhalo ve dnech 10. 3. - 30. 3. 2012 formou rozhovoru s podnikateli na Českokrumlovsku a pak u našich sousedů v Rakousku a Německu.

Vzhledem k požadovaným informacím jsem se zaměřila zejména na čerpací stanice, kde jsem měla možnost získat informace nejen o prodeji pohonných hmot, ale rovněž o prodeji cigaret a alkoholu. Komunikovala jsem s podnikateli z Českého Krumlova, Vyššího Brodu Kaplice, Dolního Dvořiště a mnoha dalších. Kromě toho jsem oslovila čerpací stanice v Rakousku a Německu, kde mi velmi pomohl kamarád, který pracuje v Rakousku a velmi dobře ovládá německý jazyk. S jeho pomocí jsem získala informace z rakouského a německého pohraničí. Velkou výhodou byl i fakt, že některé majitele čerpacích stanic zná a tak byli ochotní mu potřebné informace sdělit. Já osobně jsem komunikovala s podnikateli zejména v Českém Krumlově. Velký kámen

úrazu byl u některých čerpacích stanic, kdy se majitelé báli, že jsem od konkurence. V dalších případech mne přímo odmítli s tím, že se jedná o zcela privátní informace. V tomto případě mi pomohl další můj kamarád, který provozuje autoškolu a s některými majiteli čerpacích stanic se zná již řadu let. Kromě čerpacích stanic jsem oslovila i majitele obchodů v Českém Krumlově, kteří mi kupodivu vyšli vstříc. Možná i proto, že jsem jednou z nich a většinu z nich znám alespoň od vidění, i když podnikám v jiné oblasti. Každopádně jsem získala potřebné informace a jejich vyhodnocení je shrnuto v následující analýze.

Otázka č. 1. Jaká byla tendence prodeje pohonných hmot, alkoholu a cigaret v letech 2010 a 2011?

U pohonných hmot v Čechách došlo v roce 2011 k nárůstu prodeje nafty i benzínu a naopak k poklesu prodeje cigaret a alkoholu.

Na rakouské straně byla tendence prodeje pohonných hmot, cigaret i alkoholu stejná, jako v předchozích letech, pouze ke konci roku 2011 vzrostl prodej benzínu i nafty.

U našich německých sousedů byla tendence prodeje pohonných hmot v roce 2010 stejná jako v předchozích letech, naopak v roce 2011 došlo k poklesu. V případě cigaret a alkoholu byl vykázán rovněž pokles.

Otázka č. 2. Jaká byla procentuelní změna prodeje v letech 2010 a 2011? (benzínu, nafty, cigaret a alkoholu)

Benzín

U benzínu došlo v České republice k výraznému poklesu prodeje. Na jednotlivých čerpacích stanicích byl pokles v roce 2010 v průměru o 5 % a v roce 2011 v rozmezí o 5 - 20%, v průměru tedy o 12%.

V Rakousku došlo k mírnému poklesu prodeje benzínu v roce 2010 o 4% a v roce 2011 došlo k poklesu prodeje v průměru o 7%.

V Německu, stejně jako v Čechách byl znát pokles prodeje benzínu zejména v roce 2011 a to v průměru o 10%.

Nafta

U nafty byla situace v Čechách podobná jako u benzínu. Na některých čerpacích stanicích byl prodej zhruba stejný jako v roce 2010 a na začátku roku 2011 i mírně překračoval předchozí rok, ale v souvislosti se zvyšováním cen v závěru roku 2011 byl zaznamenán celkový pokles v průměru o 4%.

V Rakousku byl celkový pokles v průměru o 2% a v Německu poklesl prodej nafty o 5%.

Cigarety

Cigarety zaznamenaly u některých prodejců pokles, u jiných mírný vzrůst. Celkově však došlo k poklesu prodeje v průměru o 2%, což je při neustále se zvyšujících cenách vcelku nepatrný pokles.

V Rakousku došlo k poklesu prodeje cigaret v roce 2011 o 5% a v Německu byl pokles ještě výraznější, v průměru o 7%.

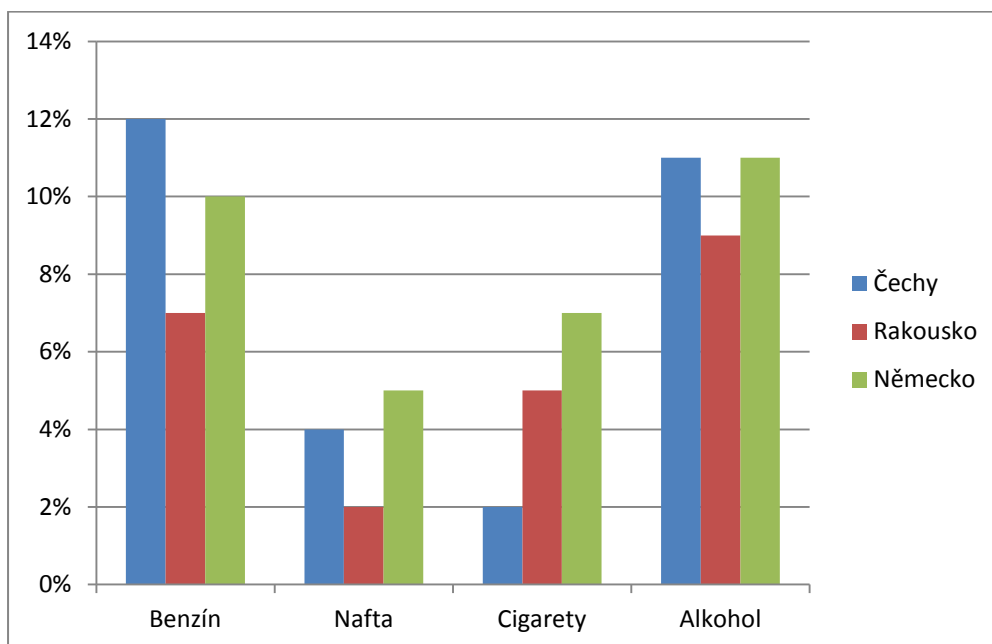
Alkohol

Prodej alkoholu měl v Čechách rovněž klesající tendenci, průměrně o 11%.

Alkohol v Rakousku zaznamenal také pokles prodeje v průměru o 9%.

V Německu byla situace naprosto stejná jako v České republice, pokles byl v průměru o 11%.

Graf č. 1. Pokles prodeje u pohonných hmot, cigaret a alkoholu v roce 2011⁶⁵

Otázka č. 3. Jaká byla procentuelní změna cen výrobků v letech 2010 - 2011? (benzínu, nafty, cigaret a alkoholu)

Benzín

U benzínu vzrostla cena v Čechách v průměru o 6%, v Rakousku byl nárůst o 5% a v Německu se zvýšila cena benzínu o 7%.

⁶⁵ ŠTEFKOVÁ, S. *Graf č. 1. Vyhodnocení otázky č. 2.* Vlastní zdroj, 2012.

Nafta

Cena nafty v České republice vzrostla v průměru o 11%, v Rakousku o 8% a v Německu o 12%.

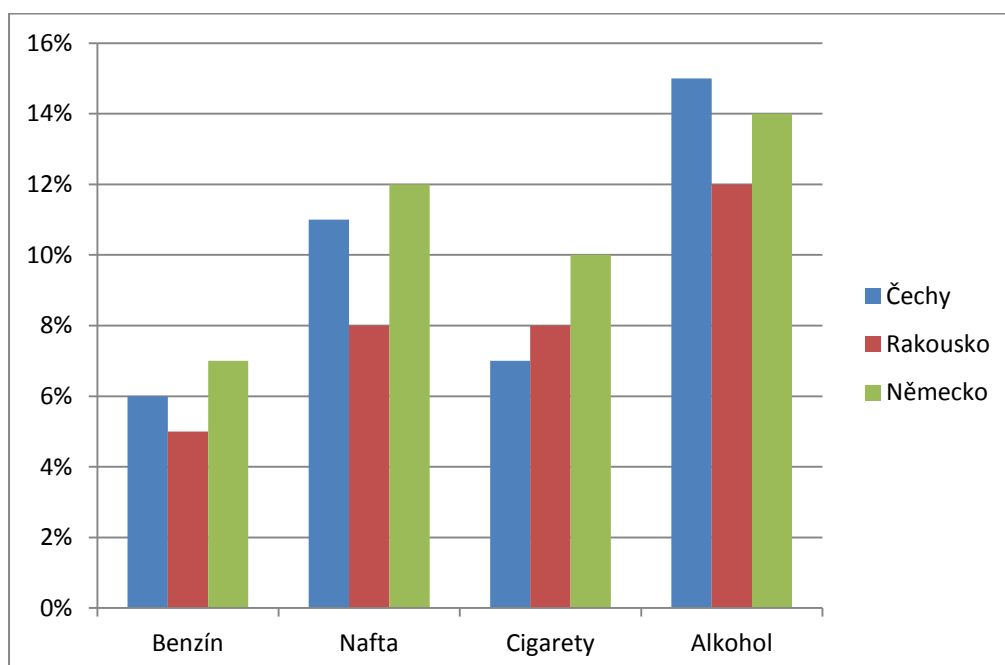
Cigarety

U cigaret byl růst cen u českých prodejců o 7%, u rakouských o 8% a u německých o 10%.

Alkohol

V Čechách došlo ke zvýšení cen alkoholu v průměru o 15%, v Rakousku o 12% a v Německu o 14%.

Graf č. 2. Procentuální změna cen výrobků v letech 2010 - 2011⁶⁶

Otázka č. 4. Byl znát přírůstek nebo úbytek klientů ze sousedních zemí?

Na tuto otázku jsem nikde nedostala jednoznačnou odpověď. Všichni dotazovaní podnikatelé na Českokrumlovsku se shodli na úbytku zahraničních dopravců v souvislosti s razantním růstem ceny nafty v závěru roku 2011 a zejména pak zdůrazňovali současný dopad v roce 2012, kdy cena ještě více vzrostla. Naopak pokud se týkalo cigaret a alkoholu, podnikatelé zejména v Českém Krumlově zaznamenali vyšší poptávku zejména ze strany zahraničních zákazníků. Vyšší zájem byl hlavně o cigarety.

Naopak majitelé čerpacích stanic v Rakousku konstatovali mírný nárůst

⁶⁶ ŠTEFKOVÁ, S. Graf č. 2. *Výhodnocení otázky č. 3.* Vlastní zdroj, 2012.

poptávky ze strany svých sousedů v závěru roku 2011 a zejména v letošním roce, který ale není předmětem šetření.

V Německu byla situace obdobná jako u nás, rovněž zde došlo k úbytku zákazníků ze sousedních zemí.

Otázka č. 5. Jak si vysvětlujete příčiny nárůstu (propadu) prodeje?

Pokud bych mohla celkově zhodnotit průběh šetření, tak nejspíše byli všichni dotazovaní právě při této otázce. Pokud se jednalo o nárůst, tak se jednalo především o prodej nafty u našich rakouských sousedů a tam byl důvod zcela prostý. Rostoucí cena pohonných hmot znamenala zejména odliv dopravců, kteří využili výhodnější ceny v Rakousku.

Naproti tomu v případě ceny cigaret zaznamenala Česká republika mírný nárůst ze strany zahraničních zákazníků. U české klientely poněkud poklesl zájem, ale vzhledem k tomu, že Český Krumlov je hojně navštěvován cizinci, celkově prodej vzrostl. Vzhledem k tomu, že v Rakousku i Německu je cena cigaret poměrně vysoká, je tento druh zboží stále vyhledávaný v České republice (přestože jeho cena stále roste).

U alkoholu došlo k celkovému poklesu u všech dotazovaných respondentů v roce 2010 i 2011. Důvody mohou být různé. Stále se zvyšující ceny, růst spotřebních daní, podíl černého trhu a v neposlední řadě i krize.

Celkově se všichni dotazovaní shodli, že největší příčinou snížení prodeje je zvyšování cen ropy a dalším faktorem je růst sazeb spotřebních daní i DPH. Nemalou měrou přispívá i stále přetrvávající krize, kdy většina zákazníků dělí své výdaje na zbytné a nezbytné. Ze své pozice podnikatelky mám stejnou zkušenost jako většina dotazovaných. Před dvaceti lety po otevření hranic kupovali zahraniční turisté vše, co bylo k mání. V současné době většina z nich přijede obdivovat krásy Českého Krumlova, pořídí si hlavně vlastní fotografie, utratí nezbytné peníze za jídlo, případně cigarety, či další služby, které jsou u nás levnější než u našich sousedů (např. kadeřnické služby).

Všichni se shodli na jednom, že v současné době je podnikání mnohem náročnější, než tomu bylo před několika lety a mezi podnikateli přetrvávají velké obavy z budoucnosti. Neustálé zvyšování sazeb spotřebních daní, letošní zvýšení nižší sazby DPH z 10% na 14% a připravované reformy na příští rok nenechávají nikoho lhostejným. Nikdo neví, co bude. A každý má z toho strach. Od obyčejného dotazování týkajícího se spotřebních daní jsem se dostala až k problematice současné krize a připravovaných reforem v příštím roce.

Neustálé zvyšování daní, které se promítá do cen zboží i služeb má za následek nižší poptávku ze strany zákazníků. Pro většinu (zejména českých spotřebitelů) je cena rozhodující. České domácnosti šetří a to se samozřejmě projevuje i na celkových příjmech státního rozpočtu. Předpokládané příjmy ze spotřebních daní i DPH nejsou ve finále takové, jaké vláda předpokládala při samotném zvyšování sazeb. Souhrnně můžeme říci, že zvyšování daňových sazeb se projevuje celkovým snížením prodeje zboží i služeb na českém trhu.

6.3 Podíl DPH a spotřebních daní na příjmech státního rozpočtu

Nepřímé daně tvoří významný podíl na příjmech státního rozpočtu. V roce 2010 tvořily příjmy z DPH 269,5 miliardy korun, což bylo o 16 miliard korun více než v roce 2009 a spotřební daně 138,3 miliard korun (o 7,3 miliardy korun více než v roce 2009).⁶⁷ Pokud bychom chtěli specifikovat jednotlivé příjmy podle kategorií, tak pohonné hmoty mají podíl 83,7 miliard, lihoviny 6,5 miliard, pivo 4,3 miliardy a tabákové výrobky 42,4 miliard.⁶⁸

⁶⁷ *Dvě třetiny rozpočtu tvoří nepřímé daně* [online]. 2011 [cit. 2012-04-01]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/domaciekonomika/_zprava/dve-tretiny-rozpocetu-tvori-neprime-dane-loni-na-nich-stat-vybral-pres-269-miliard-korun--875295>.

⁶⁸ *Černý trh s lihem má omezit...* [online]. 2011 [cit. 2012-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.csob.cz/cz/sme/infoservis/finance-dane/dane-a-ucetnictvi/Stranky/infodet.aspx?para=9122>>.

ZÁVĚR

Když jsem si vybírala téma své bakalářské práce, měla jsem určitou představu o tom, jak by měla vypadat. V průběhu shromažďování literatury a všech potřebných informací jsem zjistila, že téma, které jsem vybrala je nejen velmi zajímavé, ale je možné jej pojmout z několika úhlů pohledu.

V úvodu jsem objasnila základní pojmy, týkající se daní a poté jsem svou pozornost zaměřila na zakládající smlouvy Evropských společenství a také důležité směrnice Rady, které významnou měrou přispěly k harmonizaci daní v rámci Evropské unie.

Další část jsem se rozhodla věnovat analýze daňových systémům vybraných členských zemí. Abych pravdu řekla, nebylo vůbec jednoduché, které země vybrat a které ne, ale nakonec jsem se rozhodla vzít jako jedno z kritérií zakládající státy EU - Německo, Itálii, Francii, Belgie, Lucembursko a Nizozemí a pak naše sousední státy - Rakousko a Slovensko a pro zajímavost i Irsko. Desátým vybraným státem byla samozřejmě Česká republika. Tato část byla pro mne nesmírně zajímavá, měla jsem možnost získat přehled o daňových systémech těchto vybraných států, jak v oblasti přímých, tak i nepřímých daní. Každá z členských zemí má svá specifika, zejména v oblasti přímých daní, které zůstávají v kompetenci svých národních vlád. Při pohledu na daňové systémy je vidět jejich velká rozmanitost, různé výše daní z příjmů fyzických i právnických osob, daňová zvýhodnění a odpočty. Na druhé straně je vidět i to, jak se promítá dosavadní harmonizace v oblasti nepřímých daní, zejména DPH a spotřebních daní.

V dalších kapitolách jsem se zaměřila na DPH a spotřební daně. Tato část analyzuje charakteristiku těchto daní, jejich historii, vývoj a budoucnost.

Závěrečná část obsahuje vlastní výzkum zaměřený na spotřební daně u pohonných hmot, alkoholu a cigaret v příhraničních oblastech Jihočeského kraje. Při analýze výsledků se ukázalo, že ne vždy znamená zvýšení sazby spotřebních daní, jejich vyšší výběr a větší přínos státnímu rozpočtu. Samozřejmě, že určité zvýšení vždy nastane, ale většinou je skutečnost podstatně odlišná od předpokládaných příjmů, které byly důvodem zvýšení těchto sazeb. Při samotných rozhovorech s dotazovanými respondenty jsem měla možnost získat mnohem více informací, než kdybych pouze rozeslala klasické dotazníky. Čeští podnikatelé sice chápou nutnost zvyšování spotřebních daní, ale zároveň poukazují na to, o kolik přichází náš státní rozpočet díky vysokým cenám pohonných hmot, který pro nás znamená odliv zákazníků ze stran

velkých dopravců. Česká republika se tak pro velké dopravce stává pouze tranzitní zemí, protože většina z nich využívá mnohem výhodnějších cen u našich sousedů v Rakousku či Polsku.

Pokud srovnáme ceny pohonných hmot ze začátku roku 2010 s koncem roku 2011, vyjdou nám znatelné rozdíly. U benzínu činí rozdíl 4,50 Kč na litr a u nafty je rozdíl ještě větší 6,90 Kč na litr (viz příloha č. VIII). V letošním roce cena pohonných hmot opět razantně stoupla a podle cen ke dni 19. 3. 2012 došlo ke zvýšení ceny benzínu o 2,23 Kč na litr a u nafty o 1,34 Kč na litr (viz příloha č. IV.) Ani naši sousedé na tom nejsou o mnoho lépe. Pouze v Rakousku je cena nižší. Příznivé ceny benzínu jsou rovněž v Lucembursku. Nafta je levnější i v dalších zemích, kromě Rakouska a Lucemburska je to Slovensko a Francie.

Celkově se zvýšení sazeb spotřebních daní a DPH projevilo snížením poptávky. Určitou kompenzaci v příhraničních oblastech Jihočeského kraje nám poskytují turisté, neboť zejména Český Krumlov je velmi vyhledávanou destinací. Rakouští a němečtí turisté velmi často zvyšují spotřebu českého trhu v oblasti tabákového průmyslu, kadeřnických služeb i zdravotní péče (např. dentistů). Hojně využívají i nabídku restauračních zařízení. Turisté z Ruska pomáhají našemu hospodářství v mnoha oblastech, neboť většina z nich si chce svůj pobyt užít se vším všudy, včetně ubytování, jídla i suvenýrů. K jejich vyhledávaným suvenýrům se řadí i české pivo, čímž přispívají ke zvyšování spotřební daně z alkoholu (právě u piva).

Neblahým faktorem, který má přímý dopad na naše hospodářství, kdy stát přichází o příjmy ze spotřebních daní, je podíl černého trhu. Velmi často slyšíme z médií, která celní správa zabavila větší množství neokolkovaných cigaret či alkoholu. Podle prováděných průzkumů se černý trh podílí v průměru 7% celkové spotřeby tabákového zboží, u alkoholu je to 15- 20% a u pohonných hmot zhruba 10-15%.⁶⁹

Pokud bychom chtěli hodnotit dopad změn sazeb daní na její výběr, můžeme říci, že cílené zvyšování daňových sazeb má přímý vliv na snížení poptávky po daném zboží. Ne u všech druhů zboží se to projevuje stejně. Zvýšení daně u alkoholu a tabáku se dotkne převážně cílených skupin obyvatel. Každodenními konzumenty jsou kuřáci a alkoholici. Pro ostatní je to okrajová záležitost. V případě zvýšené sazby u pohonných hmot, je situace poněkud složitější. V první řadě se ceny pohonných hmot promítnou do cen výrobků každodenní spotřeby (např. zdraží pečivo) a služeb. Druhotně podpoří

⁶⁹ Černý trh s lihem má omezit...: ČSOB.cz [online]. 2011 [cit. 2012-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.csob.cz/cz/sme/infoservis/finance-dane/dane-a-ucetnictvi/Stranky/infodet.aspx?para=9122>>.

konkurenty, kteří mají cenu nižší, tak jak je tomu v současné době v Rakousku (či Polsku) a pro nás to znamená úbytek zákazníků ze strany velkých dopravních firem. Současně tato situace nahrává černému trhu. V poslední řadě se to odrazí i na cestovním ruchu české populace. Pokud budou pohonné hmoty dražší, nebudeme tolik cestovat, (platit za ubytování, za jídlo v restauracích, za suvenýry), což se samozřejmě odrazí na nižších příjmech státního rozpočtu. Celkový příjem spotřebních daní z pohonných hmot představuje zhruba 84 miliard korun. Pohonné hmoty tak představují největší podíl na příjmech ze spotřebních daní. Pokud se daň zvýší (pohonné hmoty zdraží), začneme šetřit, pokud se daň sníží (pohonné hmoty zlevní), začneme cestovat a užívat si a utrácet. Bylo by vhodné, dříve než padne rozhodnutí o zvýšení jakýchkoliv daní, uvědomit si, že mezi zvýšením daní a příjmy státního rozpočtu není vždy přímá úměrnost. Zvyšovat ano, ale s rozvahou, ujasnit si v jakých oblastech a předvídat celkový dopad. Zdražíme-li cigarety, dotkne se to pouze kuřáků, někteří se rozhodnou přestat s kouřením, ale 90% jich nepřestane kouřit, i když bude cena dvojnásobná. Ničí zdraví sami sobě (často i svému okolí), riskují vážné nemoci a tím i zvýšené výdaje našeho zdravotnictví na jejich léčení. V tomto případě je opodstatněné zvyšování spotřebních daní u cigaret a vlastně i u alkoholu. Tam je situace podobná. Alkohol v nerozumné míře rovněž ničí naše zdraví, tak jako cigarety. A většina z nás jej konzumuje v rozumné míře, takže nikdo nezchudne, když si příležitostně připlatí za jednu láhev o něco více. Pohonné hmoty hrají roli v životě každého jedince. Je jedno, zda chodí pěšky, jezdí autobusem či autem. Jejich zdražení se dotkne každého z nás (třeba v ceně rohlíku). Mají vliv na celkovou životní úroveň celého národa a ta se zpětně odráží na spotřebě a spotřebních daních i DPH a ve finále na příjmech státního rozpočtu. Proto i v případě plánovaných daňových změn je třeba velmi pečlivě plánovat a předvídat.

Tato práce poskytla ucelený pohled na harmonizaci nepřímých daní, na daňové systémy vybraných členských států, včetně České republiky. Zohlednila počátky, které byly stanoveny zakládajícími smlouvami Evropských společenství, přes minimální požadavky Evropské unie na sazby daní. Nejdelsí kus cesty má za sebou harmonizace DPH, která od svého počátku stanovovala pro stávající i nově přistoupiční členy minimální požadavky prostřednictvím směrnic a nařízení Rady. Přesto i v dnešní době máme v rámci EU několik sazeb DPH (základní, snížené, super snížené i nulové). Rovněž v oblasti spotřebních daní byly stanoveny minimální sazby pro jednotlivé druhy zboží, které musí členské země dodržovat, ale mají je uzpůsobeny tak, aby vyhovovaly jejich možnostem. Byly zde i snahy o harmonizaci přímého zdanění, ale zde je situace

poněkud složitější a každá země si hájí svůj národní daňový systém, který jí vyhovuje. V tomto procesu přímého zdanění došlo k určitému zpomalení. Vzhledem k tomu, že na počátku byla snaha EU o harmonizaci sazeb v oblasti přímého zdanění, nyní je jejím cílem spíše sjednocení daňových základů. Celkově je harmonizace velmi složitý proces, a přestože má Evropská unie hezký kus cesty za sebou, velký kus je ještě před námi.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje:

1. BALDWIN, R., WYPLOSZ, CH. *Ekonomie evropské integrace*. 2. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. 480 s. ISBN 978-80-247-1807-1.
2. BARTÁK, K., VON BETHLENFALVY, D. *Mýty a realita Evropské unie*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 82 s. ISBN 80-85864-86-X.
3. BARTÁK, K. *Průvodce Evropskou unií*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 1999. 88 s. ISBN 80-85865-74-6.
4. DUŠEK, J. *Historie a organizace Evropské unie*. 1. vyd. Č. Budějovice : VŠERS, 2007. 343 s. ISBN 987-80-86708-32-4.
5. *Jak funguje Evropská unie*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 46 s. ISBN 92-894-6364-3.
6. KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
7. LÁCHOVÁ, L. *Daňové systémy v globálním světě*. Praha : ASPI, 2007. 272 s. ISBN 978-80-7357-320-1.
8. LIŠKA, V. Doctorandus (průvodce budoucích Ph.D.). Praha : Professional Publishing, 2004. 149 s. ISBN 80-86419-60-6.
9. *Malá encyklopedie Evropské unie* Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1997. 256 s. ISBN 80-85864-34-7.
10. *Národní program přípravy České republiky na členství v Evropské unii - 1999*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 1999. 224 s. ISBN 80-85864-72-X
11. NERUDOVÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. ASPI, 2008. 260 s. ISBN 978-80-7357-386-7.
12. PAJAS, P., ROSSITER, T. *O Evropské unii*, Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 179 s. ISBN 80-86345-04-1.
13. PETRŽELOVÁ, J. *Evropská unie k maturitě a přijímacím zkouškám na VŠ*. Brno : Computer Press, 2011. 272 s. ISBN 978-80-251-3373-6.
14. RYLOVÁ, Z., TUNKROVÁ, Z., KRŮČEK, Z., ŠULC, I. *Daňové zákony 2011 s komentářem změn*. Brno : Computer Press, 2011. 248 s. ISBN 978-80-251-3388-0.
15. ŘÍHA, L., HŮRKOVÁ, D. *Průvodce daňovou správou před vstupem České republiky do Evropské unie*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2001.

- 130 s. ISBN 80-86345-17-7/MZV ČR, ISBN 80-86506-12-6/ÚMV.
16. SKALICKÁ, H. *Mezinárodní daňové vztahy*. Praha : Wolters Kluwer, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7357-484-0.
 17. ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010. 351 s. ISBN 978-80-7201-799-7.
 18. VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., VÍTEK, L. *Daňový systém ČR aneb učebnice daňového práva pro rok 1998*. Praha : VOX, 1998. 215 s. ISBN 80-902111-4-3.
 19. VELO, L. *Daňové ráje světa*. Praha : Rebo Productions, 1997, 168 s. ISBN 80-85815-93-1.

Internetové zdroje:

1. *Aktuální ceny benzínu, cena nafty* [online]. 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupný z WWW:
<<http://www.kurzy.cz/komodity/index.asp?A=6&od=01.01.2011&do=31.12.2011&compare=Zobraz>>.
2. *Belgie - Daňový systém* [online]. 2008 [cit. 2012-02-10]. Dostupný z WWW:
<<http://www.euroskop.cz/gallery/36/11005-be.pdf>>.
3. *Ceny pohonných hmot v roce 2010* [online]. 2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.auto.cz/ceny-pohonných-hmot-v-roce-2010-53655>>.
4. *Černý trh s lihem má omezit...*[online]. 2011 [cit. 2012-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.csob.cz/cz/sme/infoservis/finance-dane/dane-a-ucetnictvi/Stranky/infodet.aspx?para=9122>>.
5. *České dálnice: Informace pro řidiče* [online]. 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskedalnice.cz/zahranici/ceny-phm>>.
6. *Daňový systém České republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dane-ucetnictvi/danovy-system-ceske-republiky/1000465/39277/>>.
7. *Daňový systém v Německu* [online]. 2008 [cit. 2012-02-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-nemecku/>>.
8. *Daňový systém v Rakousku* [online]. 2008 [cit. 2012-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-rakousku/>>.

9. *Dvě třetiny rozpočtu tvoří nepřímé daně* [online]. 2011 [cit. 2012-04-01]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/domaciekonomika/_zprava/dve-tretiny-rozpocetu-tvori-neprime-dane-loni-na-nich-stat-vybral-pres-269-miliard-korun--875295>.
10. *Francie: Finanční a daňový sektor* [online]. 2011 [cit. 2012-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/francie-financni-a-danovy-sektor/5/1000421/#sec5>>.
11. *Funkce daní: daňové pojmy* [online]. Sagit [cit. 2012-01-15]. Dostupný z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=157&typ=r&levelid=da_158.htm>.
12. *Fünfte richtlinie des Rates* [online]. 1972 [cit. 2012-01-31]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1972:162:0018:0019:DE:PDF>>.
13. *Irsko aktuálně: daňový systém* [online]. [cit. 2012-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.irsko-aktualne.cz/danovy-system>>.
14. *Itálie: daňový systém* [online]. 2008 [cit. 2012-02-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/gallery/36/11013-it.pdf>>.
15. *Kde se nejvíce zvýšily sazby DPH?* [online]. 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/337908-kde-se-nejvice-zvysily-sazby-dph-/>>.
16. *Lisabonská smlouva pozměňující...* [online]. [cit. 2012-01-25]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:306:0042:0133:CS:PDF>>.
17. *Nariadení Rady č. 143/2008* [online]. 2008 [cit. 2012-02-07]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:044:0001:0006:CS:PDF>>.
18. *Navrhované úspory pro rok 2013 by měly podle analytiků stačit* [online]. 2012 [cit. 2012-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.financninoviny.cz/zpravy/navrhovane-uspory-pro-rok-2013-by-mely-podle-analytiku-stacit/775966>>.

19. *Nejoblíbenější ráj českých firem? Kypr. Vznikne tam každá druhá* [online]. 2011 [cit. 2012-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://byznys.ihned.cz/c1-50394860-nejoblibenejsi-danovy-raj-ceskych-firem-kypr-vznikne-tam-kazda-druha>>.
20. *Německo: Finanční a daňový sektor* [online]. 2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/nemecko-financni-a-danovy-sektor/5/1000636/#sec5>>.
21. *Porovnání zdanění benzínu a nafty v ČR a u našich sousedů* [online]. 2011 [cit. 2012-02-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/314546-porovnani-zdaneni-benzinu-a-nafty-v-cr-a-u-nasich-sousedu/>>.
22. *První směrnice Rady* [online]. 1967 [cit. 2012-01-27]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:31967L0227:CS:PDF>>
23. *Směrnice Rady 2006/112/ES* [online]. 2006 [cit. 2012-02-02]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:347:0001:0118:cs:PDF>>.
24. *Směrnice Rady 2006/138/ES* [online]. 2006 [cit. 2012-02-03]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:384:0092:0093:CS:PDF>>.
25. *Směrnice Rady č. 2008/8/ES* [online]. 2008 [cit. 2012-02-04]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:044:0011:0022:CS:PDF>>.
26. *Směrnice Rady č. 2008/9/ES* [online]. 2008 [cit. 2012-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:044:0023:0028:CS:PDF>>.
27. *Smlouva o založení EHS* [online]. [cit. 2012-01-20]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf>.
28. *Spotřební daň – minerální olej* [online]. [cit. 2012-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dph-a-spotrebni-dane/spotrebni-dane/mineralni-olej/>>.
29. *Šestá směrnice Rady* [online]. 1977 [cit. 2012-01-31]. Dostupný z WWW:

- <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:31977L0388:CS:PDF>>
30. *Třetí směrnice Rady* [online]. 1969 [cit. 2012-01-28]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:31969L0463:CS:PDF>>
- .
31. *Vierte richtlinie des Rates* [online]. 1971 [cit. 2012-01-30]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1971:283:0041:0042:DE:PDF>>.
32. *Vývoj sazeb DPH v ČR* [online]. 2010 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.berne.cz/danova-teorie/vyvoj-sazeb-dph-v-cr/>>.
33. *Zweite richtlinie des Rates* [online]. 1967 [cit. 2012-01-28]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:P:1967:071:1303:1312:DE:PDF>>.

Ostatní zdroje

1. ŠTEFKOVÁ, S. *Graf č. 1-2. Vyhodnocení otázky č. 2. a 3.* Vlastní zdroj, 2012.
2. ŠTEFKOVÁ, S. *Dotazník.* Vlastní zdroj, 2012.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1 : Sazby daně z příjmů fyzických osob v Belgii	30
Tabulka č. 2 : Sazby daně z příjmu právnických osob v Belgii	31
Tabulka č. 3 : Sazby daně z příjmu fyzických osob ve Francii	33
Tabulka č. 4 : Daň z příjmu fyzických osob v Itálii	36
Tabulka č. 5 : Daňové bonusy fyzických osob v Itálii	37
Tabulka č. 6 : Sazby daně z příjmu fyzických osob v Lucembursku	39
Tabulka č. 7 : Daň z příjmů fyzických osob v Německu	41
Tabulka č. 8 : Sazby daně z příjmu z práce a obydlí v Nizozemí pro rok 2009	42
Tabulka č. 9 : Sazby daně z příjmu fyzických osob v Rakousku	44

Seznam grafů:

Graf č. 1 : Pokles prodeje u pohonných hmot, cigaret a alkoholu v roce 2011	61
Graf č. 2 : Procentuelní změna cen výrobků v letech 2010 - 2011	62

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. I. : Přehled nejdůležitějších novelizací šesté směrnice

Příloha č. II. : Historie české sazby DPH

Příloha č. III. : Sazby DPH v Evropské unii pro rok 2012

Příloha č. IV. : Podíl daňových příjmů skupiny 5000 (podle OECD) na HDP a
na celkových daňových výnosech v roce 2007 (%)

Příloha č. V. : Daň u pohonných hmot k 1. 1.2008

Příloha č. VI. : Standardní sazby spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů
k 1. 1. 2008

Příloha č. VII. : Sazby spotřebních daní u cigaret k 31. 7.2009

Příloha č. VIII. : Vývoj cen pohonných hmot v letech 2010 a 2011 u benzínu a nafty v
Kč

Příloha č. IX. : Ceny pohonných hmot v Evropě ke dni 19. 3. 2012

Příloha č. X. : Dotazník

Příloha č. I.

Přehled nejdůležitějších novelizací šesté směrnice⁷⁰

79/1072/EHS upravuje vrácení DPH

78/583/EHS prodlužuje konečný termín pro implementaci šesté směrnice do 1. 1. 1979

80/368/EHS vyjímá zámořské državy Francie z působnosti šesté směrnice

83/181/EHS vymezuje osvobození některých druhů zboží od DPH při konečném dovozu

83/648/EHS prodlužuje termín pro Řecko pro zavádění evropských směrnic až do 1. ledna 1987

84/386/EHS mění oblast DPH u nájmu movitého hmotného majetku

85/346/EHS vyjímá ze zdanění dočasné přemístění zboží do jiného členského státu

85/434/EHS osvobození některých druhů zboží od DPH při konečném dovozu

86/560/EHS upravuje vrácení DPH osobám povinným k daní neusazeným na území společenství

88/331/EHS vymezuje osvobození některých druhů zboží od DPH při konečném dovozu

89/219/EHS vymezuje osvobození některých druhů zboží od DPH při konečném dovozu

89/465/EHS ruší přechodná období poskytovaná členskými státy v čl. 28

91/680/EHS mění ustanovení šesté směrnice s ohledem na zrušení fiskálních hranic

92/77/EHS stanovuje minimální sazby DPH

92/111/EHS zjednodušení společného systému DPH

93/329/EHS úmluva o dočasném použití jako celním režimu

94/4/ES zvyšuje úlevy pro cestující ze třetích zemí a limity nezdaněných nákupů při cestování uvnitř společenství

94/5/ES zvláštní úprava týkající se použitého zboží, uměleckých děl, sběratelských předmětů a starožitností

94/76/ES přechodná opatření platná pro nově přistupující státy – Rakousko, Finsko, Švédsko

95/7/ES zavedení určitých zjednodušení pro DPH v oblasti určitých osvobození daně a jejich uplatňování

96/42/ES dočasné uplatňování snížené sazby daně při dodávkách zemědělských

⁷⁰ NERUDOVA, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. ASPI, a. s., 2008, s. 39-40.

- produktů z oblasti zahradnictví a na palivové dřevo
- 96/95/ES** prodloužení platnosti minimálních sazeb daně zakotvených ve směrnici č.92/77/EHS do 31. 12. 1998
- 98/80/ES** zavedení zvláštního režimu pro investiční zlato
- 1999/49/ES** prodloužení platnosti minimálních sazeb daně zakotvených ve směrnici č.92/77/EHS do 31. 12. 2000
- 199/59/ES** upravuje DPH v oblasti telekomunikačních služeb
- 1999/85/ES** zavádí možnost pokusného uplatnění snížené sazby DPH na služby s velkým podílem lidské práce
- 2000/17/ES** stanovuje přechodná ustanovení pro Rakousko a Portugalsko
- 2000/65/ES** mění určování daňového dlužníka u DPH
- 2001/4/ES** prodlužuje platnost minimálních sazeb daně zakotvených ve směrnici č. 92/77/EHS do 31. 12. 2005
- 2001/115/ES** zjednodušení, modernizace a harmonizace podmínek pro fakturaci DPH
- 2002/38/ES** dočasná změna v oblasti DPH uplatňované na služby rozhlasového a televizního vysílání
- 2002/93/ES** prodlužuje možnost uplatnění snížené sazby DPH na služby s vysokým podílem lidské práce zavedené směrnicí č.1999/85/ES
- 2003/92/ES** stanovuje pravidla pro určení místa dodání u plynu a el. Energie
- 2004/7/ES** mění přijímání výjimek ze společného systému DPH
- 2004/15/ES** rozšíření možností aplikovat sníženou sazbu daně na služby s vysokým podílem lidské práce
- 2004/66/ES** mění šestou směrnici z důvodu rozšíření EU o 10 nových zemí
- 2005/92/ES** prodloužení doby uplatňování minimální základní sazby DPH až do konce roku 2010
- 2006/18/ES** umožňuje uplatňovat sníženou sazbu daně u zemního plynu, elektřiny a dálkového vytápění
- 2006/58/ES** prodlužuje platnost směrnice 2002/38/ES až do 31. 12. 2006
- 2006/69/ES** zjednodušení postupu při vyměřování DPH
- 2006/98/ES** změny z důvodu rozšíření EU o 2 nové země

Příloha č. II.

Historie české sazby DPH⁷¹

období	Základní sazba	Snížená sazba
1. 1. 1993 - 31. 12. 1994	23%	5%
1. 1. 1995 - 30. 4. 2004	22%	5%
1. 5. 2004 - 31. 12. 2007	19%	5%
1. 1. 2008 - 31. 12. 2009	19%	9%
1. 1. 2010 - 31. 12. 2011	20%	10%
1. 1. 2012	20%	14%

Příloha č. III.

Sazby DPH v Evropské unii pro rok 2012⁷²

Stát	Standardní sazba v %	Snížená sazba v %	Druhá snížená Sazba v %	Super snížená sazba v %
Belgie	21	12	6	-
ČR	20	14	-	-
Francie	19,6	7	5,5	2,1
Irsko	23	13,5	9	4,8
Itálie	21	10	-	4
Lucembursko	15	12	6	3
Německo	19	7	-	-
Nizozemí	19	6	-	-
Rakousko	20	12	10	-
Slovensko	20	10	-	-

Pozn. Od 1. 9. 2012 zvyšuje Itálie základní sazbu DPH z 21% na 23% a sníženou sazbu z 10% na 12%.

Příloha č. IV.

Podíl daňových příjmů skupiny 5000 (podle OECD) na HDP a na celkových daňových výnosech v roce 2007 (%)⁷³

Stát	Podíl na HDP	Podíl na celkových daních
Belgie	11,0	25,2
Česká republika	11,1	29,8
Francie	10,7	24,7
Irsko	11,1	36,1
Itálie	11,0	25,2
Lucembursko	9,9	27,2
Německo	10,6	29,3
Nizozemí	11,2	29,9
Rakousko	11,7	27,6
Slovensko	11,3	38,4

⁷¹ *Vývoj sazeb DPH v ČR* [online]. 2010 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.berne.cz/danova-teorie/vyvoj-sazeb-dph-v-cr/>>.

⁷² *Kde se nejvíce zvýšily sazby DPH?* *Finance.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/337908-kde-se-nejvice-zvysily-sazby-dph-/>>.

⁷³ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 5.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 226.

Příloha č. V.**Daň u pohonných hmot k 1. 1.2008⁷⁴**

Stát	Benzín olovnatý EUR/1 000 l	Benzín bezolovnatý EUR/1 000 l	Nafta EUR/1 000 l
Belgie	637,67	622,67	332,89
ČR	497,86	429,95	361,32
Francie	639,60	606,90	428,40
Irsko	553,04	442,68	368,05
Itálie	564,00	564,00	423,00
Lucembursko	518,16	464,58	305,35
Německo	721,00	669,80	485,70
Nizozemí	767,24	688,97	376,31
Rakousko	514,00	442,00	347,00
Slovensko	530,61	458,39	427,44

Příloha č. VI.**Standardní sazby spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů k 1. 1. 2008⁷⁵**

Stát	Pivo EUR/hl/Plato	Tiché víno EUR/hl	Šumivé víno EUR/hl	Meziproduk ty EUR/hl	Alkohol EUR/hl
Belgie	1,7105	47,0998	161,1308	99,1575	1 752,2354
ČR	24,0000	0,0000	84,9700	84,9700	962,3100
Francie	2,6000	3,4000	8,4000	214,0000	1 450,0000
Irsko	19,8700	273,0000	546,0100	396,1200	3 925,0000
Itálie	2,3500	0,0000	0,0000	68,5100	800,0100
Lucembursko	0,7933	0,0000	0,0000	66,9313	1 041,1528
Německo	0,7870	0,0000	136,0000	153,0000	1 303,0000
Nizozemí	5,5000	68,5400	233,7000	119,2400	1 504,0000
Rakousko	2,0000	0,0000	0,0000	73,0000	1 000,0000
Slovensko	1,4700	0,0000	70,7500	73,7000	834,2400

⁷⁴ NERUDOVÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. ASPI, 2008, s. 50.

⁷⁵ NERUDOVÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. ASPI, 2008, s. 54-55.

Příloha č. VII.

Sazby spotřebních daní u cigaret k 31. 7.2009⁷⁶

Stát	Jednotkový akcíz na 1 000 ks cigaret		Akcíz ad valorem	Akcízy celkem	DPH v % PC	Celkové daňové zatížení
	v EUR	v % PC	v % PC	57% PC		
Belgie	15,93	6,73	52,41	59,14	17,36	76,49
ČR	42,02	34,92	28,00	62,92	15,97	78,89
Francie	15,98	6,03	57,97	64,00	16,39	80,39
Irsko	183,42	43,41	18,25	61,66	17,70	79,36
Itálie	6,95	3,76	54,74	58,50	16,67	75,17
Lucembursko	16,89	9,82	47,84	57,66	13,04	70,70
Německo	82,70	35,15	24,66	59,81	40,63	75,77
Nizozemí	87,23	36,83	20,87	57,70	15,97	73,67
Rakousko	26,69	14,83	43,00	57,83	16,67	74,50
Slovensko	52,44	50,03	24,00	74,03	15,97	90,00

Příloha č. VIII.

Vývoj cen pohonných hmot v letech 2010⁷⁷ a 2011⁷⁸ u benzínu a nafty v ČR (v Kč)

měsíc	Natural 95 rok 2010	Natural 95 rok 2011	Nafta rok 2010	Nafta rok 2011
leden	30,08	33,34	28,54	32,53
únor	30,41	33,08	28,77	32,42
březen	31,10	34,20	29,31	33,78
duben	31,77	35,06	30,05	34,54
květen	32,20	35,08	30,82	34,26
červen	32,33	34,79	31,18	34,00
červenec	32,26	35,18	31,21	34,52
srpen	31,62	34,75	30,63	34,17
září	31,27	34,70	30,34	34,10
říjen	31,23	34,74	30,32	34,24
listopad	31,32	34,71	30,51	34,95
prosinec	32,66	34,66	31,82	35,47

⁷⁶ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. vyd. Praha : Linde, 2010, s. 340.

⁷⁷ *Ceny pohonných hmot v roce 2010* [online]. 2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.auto.cz/ceny-pohonných-hmot-v-roce-2010-53655>>.

⁷⁸ *Aktuální ceny benzínu, cena nafty* [online]. 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.kurzy.cz/komodity/index.asp?A=6&od=01.01.2011&do=31.12.2011&compare=Zobraz>>.

Příloha č. IX.

Ceny pohonných hmot v Evropě ke dni 19. 3. 2012⁷⁹

Stát	Natural 95	Nafta
Belgie	1,742 EUR (42,70 Kč)	1,580 EUR (38,70 Kč)
Česká republika	1,505 EUR (36,89 Kč)	1,502 EUR (36,81 Kč)
Francie	1,616 EUR (39,60 Kč)	1,462 EUR (35,80 Kč)
Irsko	1,652 EUR (40,50 Kč)	1,599 EUR (39,20 Kč)
Itálie	1,814 EUR (44,50 Kč)	1,720 EUR (42,20 Kč)
Lucembursko	1,435 EUR (35,20 Kč)	1,291 EUR (31,60 Kč)
Německo	1,659 EUR (40,70 Kč)	1,539 EUR (37,70 Kč)
Nizozemí	1,847 EUR (45,30 Kč)	1,511 EUR (37,00 Kč)
Rakousko	1,475 EUR (36,20 Kč)	1,440 EUR (35,30 Kč)
Slovensko	1,539 EUR (37,70 Kč)	1,450 EUR (35,50 Kč)

Příloha č. X.

Dotazník

1. Jaká byla tendence prodeje pohonných hmot, alkoholu a cigaret v letech 2010 a 2011?
2. Jaká byla procentuelní změna prodeje v letech 2010 a 2011?
 - benzínu
 - nafty
 - alkoholických nápojů
 - cigaret
3. Jaká byla procentuelní změna cen výrobků v letech 2010 - 2011?
 - benzínu
 - nafty
 - alkoholických nápojů
 - cigaret
4. Byl znát přírůstek nebo úbytek klientů ze sousedních zemí?
5. Jak si vysvětlujete příčiny nárůstu (propadu) prodeje?

⁷⁹ České dálnice: Informace pro řidiče [online]. 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskedalnice.cz/zahranici/ceny-phm>>.